

ONTWERP VAN DECREET OVER DE SUBSIDIËRING VAN HET SOCIAAL-CULTUREEL VOLWASSENENWERK

Het decreet houdende de subsidiëring en erkenning van het sociaal-cultureel volwassenenwerk van 7 juli 2017 is het belangrijkste beleidskader voor de ondersteuning van het sociaal-cultureel volwassenenwerk in de Vlaamse Gemeenschap.

Het voorliggend ontwerp van decreet sociaal-cultureel volwassenenwerk vertrekt vanuit dezelfde krachtlijnen als het decreet van 7 juli 2017 en heeft tot doel om bij te dragen aan een duurzame, inclusieve, niet-gesegregeerde, solidaire en democratische samenleving door de civiele samenleving te erkennen, waarderen en versterken. Het voorliggend ontwerp is een optimalisatie van het decreet van 7 juli 2017 met als leidende principes het regeerakkoord van de Vlaamse Regering 2019-2024, de evaluatie van de visitatie- en beoordelingsprocedures (2018-2020) en de herijking van de sectordecreten.

Het voorliggend ontwerp van decreet brengt het beleidskader voor de ondersteuning van het sociaal-cultureel volwassenenwerk in lijn met de ambities van de Vlaamse Regering om segregatie in de samenleving tegen te gaan, organisaties te weren die louter terugplooiën op etnisch-culturele afkomst, en om de autonome beslissingsbevoegdheid betreffende de bepaling van de subsidiebedragen bij de Vlaamse Regering te laten berusten.

De visitatieronde van 2018 en de beoordelingsronde van 2020 werden geëvalueerd door de Adviescommissie Sociaal-Cultureel Volwassenenwerk en de administratie. Naar aanleiding van deze evaluaties werd de beoordelingsprocedure voor de werkingssubsidies van het decreet van 7 juli 2017 binnen het voorliggend ontwerp van decreet geoptimaliseerd met het oog op de reductie van de dossierlast voor de externe experts. De voornoemde evaluaties leidden ook tot een optimalisatie van het beoordelingskader met het oog op transparantie en conceptuele klaarheid.

Dit ontwerp van decreet werd opgesteld in lijn met de herijking van de sectorale cultuurdecreten. De formulering van de terminologie, de vormelijke aspecten en de generieke bepalingen en procedures binnen dit decreet zijn bijgevolg het resultaat van deze harmoniseringsoefening binnen het beleidsveld cultuur.

MEMORIE VAN TOELICHTING**I. ALGEMENE TOELICHTING****A. Situering**

1. Het decreet houdende de subsidiëring en erkenning van het sociaal-cultureel volwassenenwerk van 7 juli 2017 (verder het decreet van 2017 genoemd) verving het decreet van 4 april 2003 en moest het gesubsidieerde sociaal-cultureel

volwassenenwerk, als belangrijk onderdeel van de opbouw van een democratische samenleving, in staat stellen om soepel in te spelen op de uitdagingen die zich in de samenleving voordoen. Om tegemoet te komen aan een vraag naar identiteit en maatschappelijke legitimering wilde het decreet van 2017 de intrinsieke waarde van het sociaal-cultureel volwassenenwerk koesteren en de veelzijdigheid en dynamiek versterken, en zo bijdragen aan een sterkere zichtbaarheid en profilering van de sector.

Met het decreet van 2017 vervielen de sociaal-culturele werksoorten (vereniging, beweging en vormingsinstellingen) en werden meer hybride werkingsvormen mogelijk door middel van een zelf te bepalen functiemix. Daar waar het decreet van 4 april 2003 veelal gericht was op de vorming van competente en geëmancipeerde personen, en het bevorderen van gemeenschapsvorming, erkent het decreet van 2017 het sociaal-cultureel volwassenenwerk expliciet als civiele actor in het maatschappelijk middenveld, tussen burgers, markt en overheid in. Met het decreet van 7 juli 2017 richt het sociaal-cultureel volwassenenwerk zich dus zowel op veranderingen bij individuen als op veranderingen in de spelregels van onze samenleving. Het centraal uitgangspunt van het decreet van 7 juli 2017 is bijgevolg het civiel perspectief: als civiele actoren bepalen de organisaties sociaal-cultureel volwassenenwerk de relevante maatschappelijke uitdagingen waarrond ze een werking ontplooiën en de doelgroepen waartoe ze zich richten. De subsidieerbaarheid van een organisatie hangt bijgevolg niet af van de inhoudelijke keuzes die een organisatie maakt, maar wordt gerelateerd aan de kwaliteit van de inhoudelijke en zakelijke aspecten van de sociaal-culturele werking.

Het decreet van 2017 koos voor een open benadering met stimulansen voor vernieuwing, innovatie en kwaliteit door middel van het introduceren van een functiegerichte benadering, het stimuleren van een vlotte in- en uitstroom, een dynamisch financieel kader en het stimuleren van sociaal-cultureel ondernemerschap.

Om de dynamiek van het werkveld te stimuleren legt het decreet van 7 juli 2017 de nadruk op maatschappelijke innovatie en werd de in- en uitstroom van organisaties makkelijker gemaakt.

Na de bovenbouw oefening in het departement Cultuur, Jeugd en Media werden in het decreet houdende diverse bepalingen in het beleidsveld cultuur van 29 maart 2019, ook wel "het verzameldecreet" genoemd, de taakstelling en de behandeling van de drie sectorale steunpunten (waaronder Socius) zoveel mogelijk gelijkgeschakeld en vastgelegd. De artikelen over de kerntaken en de werking van het steunpunt, vermeld in het decreet van 4 april 2003, werden met het verzameldecreet opgeheven en de kerntaken en de werking werden geactualiseerd (art. 47/1 tot en met 47/6). Naar aanleiding van de naamsverandering van de FOV in "de Federatie" werden de vermeldingen in het voor wijziging voorliggende artikel aangepast aan de gewijzigde situatie. Naar analogie met de andere sectorsteunpunten werd er niet langer een samenwerkingsovereenkomst gevraagd tussen het steunpunt en de belangenbehartiger. Daarnaast werden met het verzameldecreet nog een aantal kleinere, punctuele en technische elementen gewijzigd aan het decreet, bv. met betrekking tot de indexering.

2. In het Vlaamse regeerakkoord 2019-2024 erkent en benadrukt de Vlaamse Regering het belang van het sociaal-cultureel volwassenenwerk en omschrijft de Vlaamse Regering krachtlijnen voor een aanpassing van het decreet van 7 juli 2017 houdende de subsidiëring en erkenning van het sociaal-cultureel volwassenenwerk.

We erkennen de verbindende en emancipatorische kracht van het sociaal-cultureel werk en het belang ervan voor de vorming van een betrokken samenleving, met een collectief gedeelde identiteit gebaseerd op een gemeenschappelijke sokkel van waarden en fundamentele rechten en vrijheden. Het moet gaan om organisaties die bijdragen aan de emancipatie

van mensen en groepen en aan de versterking van een democratische, inclusieve en duurzame samenleving. Om dit nog sterker tot uitdrukking te brengen passen we het huidige decreet sociaal-cultureel werk aan om dit te beklemtonen en maken we van beide een prioritaire subsidievoorwaarde. Initiatieven die zich terugplooiën op etnisch-culturele afkomst worden daarbij niet meer gesubsidieerd. Tevens zal de toekomstige subsidiëring gebaseerd zijn op de uitgevoerde visitatie, de strikte toepassing van de beoordelingscriteria en de inpassing in een landschapstekening. Deze drie elementen staan elk op zich en vormen het afwegingskader. Met deze beslissingsbepalende toetsstenen subsidiëren we prioritair sociaal-culturele organisaties die inzetten op gemeenschapsvorming, verbinding, samenwerking, segregatie tegengaan, bruggen bouwen en formeel en informeel leren. Bij de subsidiekeuzes en -beslissingen houden we zoals nu reeds voorzien in het decreet rekening met de breedte van het draagvlak en de maatschappelijke relevantie van de organisatie, zoals het actief betalend ledenaantal of de reële werking, organisatie en aanwezigheid op het terrein. De aanpassing van het decreet wijzigt het geplande tijds kader niet. Zoals bij andere cultuurdecreten houden we bij de subsidietoekenning rekening met adviezen van externe experts, maar blijft de finale inhoudelijke afweging van de regelgevend vastgelegde beleidsdoelstellingen en criteria en het bepalen van het subsidiebedrag zelf binnen het budgettaire kader zonder beperking autonoom berusten bij de regering. We passen in functie daarvan ook de adviesprocedures en de regels voor de bepaling van het subsidiebedrag in het decreet aan.

3. De beleidsnota Cultuur 2019-2024 herbevestigt de maatschappelijke positionering van het sociaal-cultureel volwassenenwerk, zoals vastgelegd in het decreet van 7 juli 2017, alsook het missiegedreven karakter en de functiegerichte benadering van het werkveld. De beleidsnota herbevestigt ook de drie subsidielijnen, nl. werkingssubsidies voor organisaties met een landelijke werking, werkingssubsidies voor organisaties met een regionale werking, en de projectsubsidies gericht op de laboratoriumrol.

Organisaties werkzaam in het sociaal-cultureel volwassenenwerk opereren in het middenveld dat zich tussen de burgers, de markt en de overheid bevindt. Ze richten zich op maatschappelijke veranderingen, zowel op het niveau van het individu als op het niveau van de samenleving.

Door deze focus op brede maatschappelijke thema's en specifieke doelgroepen bevindt de sector zich op het snijpunt met andere sectoren, zoals onderwijs, welzijn, sport, toerisme, economie, milieu... Op dit dynamisch snijpunt ontstaan voortdurend nieuwe praktijken, organisaties en samenwerkingsverbanden.

De talrijke sociaal-culturele volwassenenorganisaties dragen vanuit hun missie en visie bij tot een democratische, duurzame, inclusieve en solidaire samenleving door het actief opnemen van de verbindende rol, de kritische rol en de laboratoriumrol. Hiertoe ontwikkelen ze, al dan niet in samenwerking met andere organisaties, sociaal-culturele praktijken voor en met volwassenen die relevant zijn voor de samenleving. Deze praktijken vormen de vertaling van ten minste twee van de vier functies van het sociaal-cultureel volwassenenwerk, zijnde de cultuurfunctie, de leerfunctie, de maatschappelijke bewegingsfunctie en de gemeenschapsvormende functie. Meer en meer zoekt het sociaal-cultureel werk ook verbindingen met de kunsten en de erfgoedsector wat de werking nog een stuk rijker maakt.

Het decreet sociaal-cultureel volwassenenwerk subsidieert enerzijds sociaal-culturele volwassenenorganisaties die een werking ontplooiën met een

relevantie en uitstraling voor het Nederlandse taalgebied (en het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad). Voor de beleidsperiode 2016-2020 gaat het om 111 organisaties. Anderzijds subsidieert het decreet 13 sociaal-culturele volwassenenorganisaties die een werking ontplooiën, afgestemd op en complementair aan één of meerdere specifieke regionale werkingsgebieden. Daarnaast voorziet het decreet subsidies voor projecten die een bijdrage leveren aan de realisatie van de laboratoriumrol of die een bijdrage leveren aan de door de Vlaamse Regering bepaalde maatschappelijke uitdagingen.

4. De beleids- en begrotingstoelichting (BBT) van het begrotingsjaar 2021 herbevestigt het engagement van de minister ten aanzien van het sociaal-cultureel volwassenenwerk, met aandacht voor het civiel perspectief en een samenleving in transitie.

Ik blijf investeren in organisaties uit het sociaal-cultureel volwassenenwerk met aandacht voor het civiele perspectief en een samenleving in transitie. In 2021 start de eerste beleidsperiode (2021-2025) binnen het nieuwe decreet van 2017, daarover nam de Vlaamse Regering eind 2020 een beslissing. Dit zowel voor de organisaties met een werking in Vlaanderen en Brussel, als voor de organisaties met een werking binnen een specifieke regio. Het doel van het decreet – organisaties subsidiëren die, vanuit een civiel perspectief en met respect voor de gemeenschappelijke sokkel van waarden, fundamentele rechten en vrijheden, een betekenisvolle bijdrage leveren aan de emancipatie en dialoog van mensen en groepen én aan de versterking van een duurzame, inclusieve, solidaire en democratische samenleving – en het advies van de beoordelingscommissies vormden hierbij het vertrekpunt. De subsidieaanvragen van de sociaal-culturele volwassenenorganisaties werden voor het eerst beoordeeld binnen de lijnen van het Decreet houdende de subsidiëring en erkenning van het sociaal-cultureel volwassenenwerk van 7 juli 2017. In 2021 zal ik de beoordelingsprocedure en het beoordelingskader zoals voorzien in het decreet evalueren. Dit moet leiden tot een aanpassing van het decreet, zoals afgesproken binnen het Vlaams regeerakkoord.

5. Het voorliggende ontwerp van decreet houdt vast aan de algemene principes van het decreet van 7 juli 2017 en betreft een optimalisatie van dit decreet. De leidende principes van dit ontwerp van decreet zijn het regeerakkoord, de evaluatie van de decretale visitatie- en beoordelingsprocedure en de herijking van de drie grote sectordecreten binnen het beleidsveld cultuur.

B. Inhoud

6. In het voorliggende ontwerp van decreet sociaal-cultureel volwassenenwerk werd voor een vernieuwde structuur gekozen ten opzichte van de indeling van het huidige decreet. Dit vloeit voort uit de herijkingsoefening en de ambitie om tot meer atletische decreten te komen. Vergeleken met het huidige decreet bevat het voorliggende ontwerp meer gemeenschappelijke en algemene bepalingen, minder herhalingen en meer delegaties naar de Vlaamse Regering.

Structuur van het ontwerp van decreet Sociaal-Cultureel Volwassenenwerk

- HOOFDSTUK 1. Inleidende bepalingen
- HOOFDSTUK 2. Definities
- HOOFDSTUK 3. Doelstellingen en instrumenten
- HOOFDSTUK 4. Gemeenschappelijke bepalingen voor alle subsidies
- HOOFDSTUK 5. Werkingsubsidies

Afdeling 1. Algemene bepalingen
Afdeling 2. Kwaliteitsbeoordeling van de werking van sociaal-culturele volwassenenorganisaties
Onderafdeling 1. De pool van experts, beoordelingscommissies en de Adviescommissie sociaal-cultureel volwassenenwerk
Onderafdeling 2. De beoordeling van de subsidieaanvragen
Onderafdeling 3. De evaluatie van de werking van gesubsidieerde sociaal-culturele volwassenenorganisaties
Onderafdeling 4. Kwaliteitslabel
Onderafdeling 5. De voorbereiding van de beslissing van de Vlaamse Regering
Afdeling 3. Specifieke bepalingen voor sociaal-culturele volwassenenorganisaties met een landelijke werking
Afdeling 4. Specifieke bepalingen voor sociaal-culturele volwassenenorganisaties met een regionale werking
Afdeling 5. Specifieke bepalingen voor het steunpunt sociaal-cultureel werk
HOOFDSTUK 6. Projectsubsidies
HOOFDSTUK 7. Tussenkomsten in de kosten voor een initiatief met buitenlandse actoren
HOOFDSTUK 8. De Federatie Sociaal-cultureel werk en Amateurkunsten
HOOFDSTUK 9. Bepalingen over de gegevensverwerking
HOOFDSTUK 10. Slotbepalingen
Afdeling 1. Opheffingsbepalingen
Afdeling 2. Overgangsbepalingen
Afdeling 3. Inwerkingtreding

Probleemstelling en omgevingsanalyse

7. Het voorliggend ontwerp van decreet is een optimalisatie van het decreet van 2017. Dit decreet kwam in de plaats van het decreet van 4 april 2003 betreffende het sociaal-cultureel volwassenenwerk. Het decreet van 2017 kwam tot stand als antwoord op evoluties binnen de sector en actuele uitdagingen en vraagstukken die zich op het moment van de beleidsformulering stelden.

8. Het Vlaamse regeerakkoord 2019-2024 stuurt aan op een wijziging van het decreet van 2017. De Vlaamse Regering wil enerzijds de vorming van een betrokken samenleving, met een collectief gedeelde identiteit gebaseerd op een gemeenschappelijke sokkel van waarden en fundamentele rechten en vrijheden, en anderzijds de decretale doelstelling van de emancipatie van mensen en groepen en de versterking van een democratische, inclusieve, niet-gesegregeerde en duurzame samenleving sterker benadrukken. Ze wil dit doen door als subsidievoorwaarde in te schrijven dat de organisatie een brugfunctie opneemt in de samenleving. Met deze subsidievoorwaarde wordt benadrukt dat organisaties die segregierend werken door louter terug te plooiën op etnisch-culturele afkomst niet in aanmerking komen voor subsidie.

Het Vlaams regeerakkoord 2019-2024 stuurt tevens aan op de opheffing van de inperking van de beslissingsruimte van de Vlaamse Regering met betrekking tot de werkingssubsidies, en wil de finale inhoudelijke afweging en de bepaling van het subsidiebedrag binnen het budgettaire kader zonder beperking autonoom laten berusten bij de Vlaamse Regering. Het voorliggend ontwerp van decreet wijzigt de bepalingen van het decreet van 2017 in die zin.

9. De Adviescommissie sociaal-cultureel volwassenenwerk evalueerde samen met de administratie de visitatieprocedure van 2018 en de beoordelingsprocedure van 2020. Daarnaast voerde de administratie ook een zelfevaluatie uit naar aanleiding van de beoordelingsprocedure van 2020. Deze evaluaties leidden tot een reeks van aanbevelingen met betrekking tot de optimalisatie van de beoordelingsprocedure en de optimalisatie van het beoordelingskader.

De belangrijkste bezorgdheid van de Adviescommissie was de zwaarte van de procedure voor de externe experts, en het risico dat dit zou leiden tot uitval, hetgeen de uitvoerbaarheid van het decreet in het gedrang brengt. De Adviescommissie adviseerde in haar conclusies om de beoordelingsprocedure minder zwaar te maken voor de externe deskundigen.

Uit de zelfevaluatie van de administratie en focusgroepgesprekken met de externe experts vloeiden enkele aanbevelingen voort met betrekking tot het beoordelingskader. Naast een reeks formele aanbevelingen werd er geconcludeerd dat beoordelingspunt 8° uit het decreet van 7 juli 2017 onduidelijk is voor zowel organisaties als voor beoordelaars. Daarnaast werd er ook geconcludeerd dat er nood is aan een beter uitgewerkt kader voor het zakelijk beleid en de koppeling tussen het inhoudelijk en het zakelijk beleid.

10. De herijking van de sectordecreten: Het departement Cultuur, Jeugd en Media voert op het moment van de totstandkoming van het voorliggende ontwerp van decreet een programma door om de drie grote sectordecreten binnen het beleidsdomein cultuur te herijken. Het doel hiervan is om de verschillende decreten, uitvoeringsbesluiten en reglementen die door hun historische context allemaal verschillen, (waar mogelijk) te harmoniseren met elkaar, en om de regelgeving dynamischer en atletischer op te bouwen. De herijkingsoefening wordt afgerond voor het einde van de legislatuur (31 augustus 2023). Het herijkingstraject creëert een algemeen afsprakenkader dat bindend is voor de drie grote sectordecreten en richtinggevend/inspirerend werkt voor de andere cultuurdecreten. Het ontwerp van het gewijzigde decreet sociaal-cultureel volwassenenwerk zal bijgevolg rekening houden met het algemeen afsprakenkader rond de juridische opbouw van decreten en besluiten, zoals beslist tijdens het herijkingstraject binnen de administratie. Naast de harmonisering van decretale terminologie, definities en concepten worden in het herijkingstraject ook, waar mogelijk, decretale procedures geharmoniseerd.

Omwille van de verregaande formele veranderingen in functie van de herijking werd ervoor geopteerd om niet te werken met een wijzigingsdecreet, maar om een volledig nieuw ontwerp van decreet voor te leggen.

Wijzigingen ten opzichte van het decreet van 7 juli 2017

11. Wijzigingen in functie van de herijking van de sectordecreten

Het voorliggend ontwerp van decreet bouwt inhoudelijk voort op het decreet van 7 juli 2017. Desalniettemin zijn er tussen beide teksten grote verschillen in vorm en structuur. Dit is het gevolg van de herijking van de sectordecreten toegelicht in punt 10. Behoudens sectorspecifieke afwijkingen en bijzonderheden is dit ontwerp van decreet in functie van het herijkingsproces binnen de administratie geharmoniseerd met het Kunstendecreet en het Cultureel Erfgoeddecreet. Dit heeft betrekking tot de volgende aspecten:

- Algemene structuur en opbouw
- Terminologie
- Definities, indien relevant
- De formulering van de doelstelling en de beleidsinstrumenten
- De bepalingen met betrekking tot de algemene groepsvrijstellingsverordening
- De ontvankelijkheidsvoorwaarden
- De nieuwe categorie van subsidievoorwaarden
- De delegaties naar de Vlaamse Regering, zowel formele als inhoudelijke
- De niet-combineerbaarheid van subsidies
- De verplichtingen, het toezicht en de maatregelen
- De expertencommissies

- De onverenigbaarheden
- De advisering door de expertencommissies
- De tussenkomsten in de kosten voor een initiatief met buitenlandse actoren
- De bepalingen over de gegevensverwerking

Naar aanleiding van de herijking van de sectordecreten in het beleidsveld Cultuur wordt in dit decreet, analoog met het Kunstendecreet en het Cultureel Erfgoeddecreet het onderscheid gemaakt tussen ontvankelijkheidsvoorwaarden, subsidievoorwaarden, beoordelingscriteria en subsidievereisten.

- Ontvankelijkheidsvoorwaarden zijn de voorwaarden waaraan voldaan moet zijn opdat een aanvraag verder behandeld kan worden. Ze houden een technische, feitelijk meetbare toets in, die geen inhoudelijke afweging vergt, resulterend in een ja of nee. Dit wordt beoordeeld door de administratie.
- Subsidievoorwaarden bepalen of een aanvraag al dan niet in aanmerking komt voor een subsidie. Ze houden een, al dan niet gedeeltelijke, inhoudelijke afweging in. Een aanvraag wordt getoetst aan de subsidievoorwaarden bij de beoordeling van de subsidieaanvraag. Subsidievoorwaarden zijn net als de ontvankelijkheidsvoorwaarden binaire voorwaarden, waarop enkel ja of nee kan worden geantwoord. Anders dan bij ontvankelijkheidsvoorwaarden houdt de toetsing van de subsidievoorwaarden een inhoudelijke afweging in, al dan niet door een beoordelingscommissie. Indien dit gebeurt door een beoordelingscommissie kan de toetsing van de subsidievoorwaarden al dan niet voorbereid worden door de administratie. Een aanvraag die niet voldoet aan één of meerdere subsidievoorwaarden resulteert in een advies tot niet-subsidiëring. Eens er een subsidie wordt toegekend wordt een organisatie geacht zich te blijven houden aan de subsidievoorwaarden.
- De beoordelingscriteria zijn de criteria waarop de kwaliteit van de toekomstige werking (bij de beoordeling) of de voorbije werking (bij de evaluatie) wordt beoordeeld of geëvalueerd. Dit zijn steeds inhoudelijke afwegingen waarvoor een bredere kennis van de context en de specifieke disciplines en functies nodig is.
- Subsidievereisten zijn de verplichtingen waaraan moet worden voldaan eens een subsidie is toegekend. Met andere woorden, om een toegekende subsidie te kunnen behouden, of in voorkomend geval het saldo te kunnen ontvangen moet worden voldaan aan de subsidievereisten. De subsidievereisten worden nagegaan bij het toezicht op het verantwoordingsdossier.

12. Wijzigingen in functie van het regeerakkoord

a. De ambitie binnen het regeerakkoord om in te zetten op het tegengaan van segregatie werd opgenomen in de doelstellingen van het decreet in artikel 3, eerste lid: *Dit decreet heeft tot doel bij te dragen aan een duurzame, inclusieve, niet-gesegregerde, solidaire en democratische samenleving door de civiele samenleving te versterken.*

b. De ambitie binnen het regeerakkoord om organisaties die louter terugplooiën op etnisch-culturele afkomst uit het decreet te weren werd vertaald in subsidievoorwaarde 3°, artikel 14: *3° de organisatie neemt een brugfunctie op in de samenleving. Organisaties die segregierend werken door louter terug te plooiën op etnisch-culturele afkomst komen niet in aanmerking voor subsidie.*

c. De ambitie binnen het regeerakkoord om de autonome beslissingsbevoegdheid van de Vlaamse Regering met betrekking tot de subsidiëring niet langer te laten

beperken werd vertaald door de volgende bepalingen uit het decreet van 7 juli 2017 niet langer op te nemen in het huidige ontwerp van decreet:

- artikel 5, §1, lid 2 en lid 3: deze bepalingen beschrijven de maximale stijging en daling van de subsidiebedragen ten opzichte van het bedrag van de vorige beleidsperiode, waartoe de Vlaamse Regering kan beslissen.
- artikel 5, §2 tot en met §8: deze bepalingen beschrijven de limieten waarin de Vlaamse Regering kan beslissen op het vlak van stijgen, dalen of stopzetten van de subsidie, in functie van de resultaten van evaluatie en beoordeling.

De Vlaamse Regering is met de wijzigingen omschreven in de bovenstaande alinea niet langer gebonden aan de subsidievorken en de begrenzings op de bepaling van de subsidiebedragen. Het model voor de bepaling van stijging en daling van het subsidiebedrag in functie van de resultaten van evaluatie en beoordeling, zoals bepaald in artikel 5, §2 t.e.m. §8, van het decreet van 7 juli 2017, komt in dit ontwerp van decreet evenwel terug in artikel 32 als een set van bindende regels voor de beoordelingscommissies voor de bepaling van het geadviseerde subsidiebedrag.

13. Wijzigingen in functie van de evaluatie van de visitatie- en beoordelingsprocedure

Wijzigingen in de procedure

Om de evaluatie- en beoordelingsprocedure minder zwaar te maken, en met name om de werklast voor de expertencommissies te verminderen (zie punt 9.), wil de decreetgever met dit ontwerp van decreet de volgende wijzigingen doorvoeren ten opzichte van het decreet van 7 juli 2017:

- De evaluatie van de werking van een organisatie (in het derde jaar van de beleidsperiode voor de landelijke organisaties, en in het voorlaatste jaar voor de regionale organisaties) gebeurt niet meer door een bezoek ter plaatse door een visitatiecommissie, maar door een bezoek ter plaatse door de administratie. De administratie laat zich enkel voor het plaatsbezoek bijstaan door twee externe experts. Doordat er met deze regeling per dossier slechts twee externe experts worden ingeschakeld in plaats van vier zoals in het decreet van 7 juli 2007 wordt de theoretische dossierlast per expert binnen de evaluatieprocedure quasi gehalveerd. Doordat de betrokkenheid van de externe experts zich formeel beperkt tot het plaatsbezoek wordt de taaklast per dossier eveneens sterk gereduceerd. In dit ontwerp van decreet worden bijgevolg de bepalingen van artikels 18 en 19 uit het decreet van 2017 omtrent de visitatiecommissies niet meer weerhouden. Alle andere verwijzingen naar visitatiecommissies worden evenmin weerhouden.
- Omwille van de conceptuele helderheid wordt er in dit ontwerp van decreet niet langer gesproken over "visitaties" en "visitatieverslag", maar over "evaluatie" en "evaluatierapport".
- Het remediëringsrapport wordt niet meer beoordeeld aan de hand van een tweede plaatsbezoek door een visitatiecommissie, maar wordt door een beoordelingscommissie beoordeeld zonder plaatsbezoek.
- Dit ontwerp van decreet laat de invoering van een kwaliteitslabel voor de zakelijke en financiële aspecten voor de bedrijfsvoering toe. De Vlaamse Regering kan met dit decreet één of meerdere kwaliteitslabels erkennen voor de zakelijke en financiële werking van de organisaties.

Wijzigingen in het beoordelingskader

Dit ontwerp van decreet gaat uit van het beoordelingskader van decreet van 7 juli 2017, zij het geoptimaliseerd. De beoordelingscriteria werden bovendien in een meer logische volgorde geplaatst. De zakelijke beoordelingscriteria komen niet meer als aparte set voor in de tekst van het decreet omdat ze samen met de inhoudelijke criteria integraal deel uitmaken van het beoordelingskader.

<p><i>Oorspronkelijk beoordelingscriterium</i> 1° de bijdrage van de missie en de visie van de sociaal-culturele organisatie aan het doel van het decreet.</p> <p><i>Probleemstelling</i> De kwaliteit van de uitwerking van missie en visie, dat in het oorspronkelijk beoordelingskader voorkomt als subcriterium wordt expliciet gemaakt in het beoordelingscriterium zelf. "De bijdrage" van een organisatie aan de doelstellingen van het decreet is in de feiten niet altijd gemakkelijk vast te stellen: de impact van individuele organisaties op het bewerkstelligen van een duurzame, inclusieve, niet-gesegregeerde, solidaire en democratische samenleving is moeilijk meetbaar. Er werd daarom gekozen om te peilen naar de inpasbaarheid van de missie en visie binnen de doelen van het decreet.</p> <p><i>Geoptimaliseerd beoordelingscriterium</i> 1° de uitwerking van de missie en visie van de sociaal-culturele volwassenenorganisatie en de inpasbaarheid ervan binnen de doelen van het decreet, vermeld in artikel 4, eerste lid;</p>
<p><i>Oorspronkelijk beoordelingscriterium</i> 2° de relatie van de missie en de visie van de sociaal-culturele organisatie tot de actuele maatschappelijke context die ze zelf omschreven heeft</p> <p><i>Probleemstelling</i> Vanuit een semantisch oogpunt hebben missies en visies geen "relatie" tot de maatschappelijke contexten. Organisaties verhouden wel zich tot de maatschappelijke context en maken van daaruit beleidskeuzes.</p> <p><i>Geoptimaliseerd beoordelingscriterium</i> 2° de verhouding van de sociaal-culturele volwassenenorganisatie tot de actuele maatschappelijke context die ze zelf omschreven heeft.</p>
<p><i>Oorspronkelijk beoordelingscriterium</i> 4° de strategische en operationele doelstellingen van de sociaal-culturele organisatie.</p> <p><i>Probleemstelling</i> Dit beoordelingscriterium blijft inhoudelijk ongewijzigd.</p> <p><i>Geoptimaliseerd beoordelingscriterium</i> 3° de strategische en operationele doelstellingen van de sociaal-culturele volwassenenorganisatie;</p>
<p><i>Oorspronkelijk beoordelingscriterium</i> 3° de bijdrage van de sociaal-culturele organisatie tot de realisatie van de drie sociaal-culturele rollen.</p> <p><i>Probleemstelling</i> Dit beoordelingscriterium blijft inhoudelijk ongewijzigd.</p> <p><i>Geoptimaliseerd beoordelingscriterium</i> 4° de bijdrage van de sociaal-culturele organisatie tot de realisatie van de drie sociaal-culturele rollen.</p>
<p><i>Oorspronkelijk beoordelingscriterium</i> 5° de verduidelijking van de keuze voor minstens twee sociaal-culturele functies en de uitwerking daarvan in relatie tot de missie en de visie van de sociaal-culturele organisatie.</p> <p><i>Probleemstelling</i> De relatie van de functies tot de missie en visie wordt niet meer expliciet opgenomen in het beoordelingscriterium. Het blijft evenwel wenselijk om in de technische uitwerking van het criterium door de Vlaamse Regering te blijven peilen naar de relatie tussen de visie op de functies en de missie van de organisatie.</p> <p><i>Geoptimaliseerd beoordelingscriterium</i></p>

<p>5° de verduidelijking van de keuze voor minstens twee sociaal-culturele functies en de uitwerking daarvan.</p>
<p><i>Oorspronkelijk beoordelingscriterium</i> 6° de werking met een relevantie en uitstraling voor het Nederlandse taalgebied of de werking met een relevantie en uitstraling voor het Nederlandse taalgebied en het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad.</p> <p><i>Probleemstelling</i> Het beoordelingscriterium blijft ongewijzigd, maar werd grammaticaal in lijn gebracht met de andere beoordelingscriteria.</p> <p><i>Geoptimaliseerd beoordelingscriterium</i> 6° de relevantie en uitstraling van de werking voor het Nederlandse taalgebied of voor het Nederlandse taalgebied en het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad.</p>
<p><i>Oorspronkelijk beoordelingscriterium</i> 7° een gesubsidieerde werking die zich grotendeels afspeelt binnen de vrije tijd.</p> <p><i>Probleemstelling</i> Omdat sociaal-cultureel volwassenenwerk per definitie betrekking heeft tot de vrijetijdsbesteding van volwassenen, en omdat dit een vraag betreft waarop positief dan wel negatief kan worden geantwoord is dit beoordelingscriterium in het voorliggende ontwerp van decreet een subsidievoorwaarde geworden.</p> <p><i>Subsidievoorwaarde:</i> De organisatie toont aan dat de gesubsidieerde werking zich aantoonbaar en hoofdzakelijk afspeelt binnen de vrije tijd van volwassenen. Het gedeelte van de werking dat zich eventueel uitzonderlijk buiten de vrije tijd afspeelt, omschrijft en verantwoordt de organisatie vanuit haar missie en visie.</p>
<p><i>Oorspronkelijk beoordelingscriterium</i> 8° de werking voor het brede publiek en de keuzes daarin op het vlak van gemeenschappen, doelgroepen of kansengroepen of de werking voor kansengroepen en de keuzes daarin voor gemeenschappen, doelgroepen of het brede publiek.</p> <p><i>Probleemstelling:</i> Uit de evaluatie bleek dat dit criterium te complex geformuleerd is. Het oorspronkelijke beoordelingscriterium gaat uit van een tweedeling tussen een inclusieve aanpak ("werking voor het brede publiek en de keuzes daarin op het vlak van gemeenschappen, doelgroepen of kansengroepen"), en een categoriale aanpak die zich richt op één of meerdere categorieën van kansengroepen, zoals gedefinieerd door het decreet ("de werking voor kansengroepen en de keuzes daarin voor gemeenschappen, doelgroepen of het brede publiek"). Die keuze blijkt te beperkend te zijn, aangezien sommige organisaties beide benaderingen combineren. De keuze voor een inclusieve, dan wel een categoriale aanpak van participatie is geen dichotomie zoals het beoordelingscriterium impliceert. Bovendien is dit beoordelingscriterium niet expliciet genoeg over datgene waarnaar men wil peilen, namelijk hoe de organisatie sociaal-culturele participatie bevordert (cf. doelstellingen van het decreet).</p> <p><i>Geoptimaliseerd beoordelingscriterium</i> 7° De bijdrage aan het realiseren van sociaal-culturele participatie van iedereen.</p>
<p><i>Oorspronkelijk beoordelingscriterium</i> 9° de plaats van vrijwilligers in de organisatie en de manier waarop ze betrokken en ondersteund worden.</p> <p><i>Probleemstelling</i> Het beoordelingscriterium blijft ongewijzigd, maar werd grammaticaal in lijn gebracht met de andere beoordelingscriteria.</p> <p><i>Geoptimaliseerd beoordelingscriterium</i> 8° het betrekken en ondersteunen van vrijwilligers en hun plaats in de organisatie.</p>

<p><i>Oorspronkelijke beoordelingscriteria</i> 1° een geïntegreerd zakelijk kwaliteits- en financieel meerjarenbeleid. 3° de afstemming tussen het inhoudelijke en zakelijke deel van het beleidsplan.</p> <p><i>Probleemstelling:</i> Uit de evaluatie bleek enerzijds dat het beoordelingscriterium uit het decreet van 7 juli 2017 met betrekking tot de afstemming tussen het inhoudelijke en het zakelijke deel van het beleidsplan te weinig handvaten biedt voor een goede beoordeling. Anderzijds werd het eerste zakelijke beoordelingscriterium met betrekking tot een geïntegreerd zakelijk kwaliteits- en financieel meerjarenbeleid te complex en te zwaar bevonden, des te meer omdat het een elementair beoordelingscriterium is. In het voorliggend ontwerp van decreet wordt dit geremedieerd door van het zakelijk beleid en het financieel meerjarenbeleid aparte beoordelingscriteria te maken die beide in verband worden gebracht met het inhoudelijk beleid.</p> <p><i>Geoptimaliseerd beoordelingscriterium</i> 9° het zakelijk beleid van de organisatie ter ondersteuning van het inhoudelijk beleid.</p>
<p><i>Oorspronkelijke beoordelingscriteria</i> 1° een geïntegreerd zakelijk kwaliteits- en financieel meerjarenbeleid. 3° de afstemming tussen het inhoudelijke en zakelijke deel van het beleidsplan.</p> <p><i>Probleemstelling:</i> Cf. supra.</p> <p><i>Geoptimaliseerd beoordelingscriterium</i> 10° de concretisering en onderbouwing van het inhoudelijk beleidsplan in een realistisch financieel meerjarenplan;</p>
<p><i>Oorspronkelijk beoordelingscriterium</i> 2° de toepassing van principes van goed bestuur.</p> <p><i>Probleemstelling</i> Dit beoordelingscriterium blijft inhoudelijk ongewijzigd.</p> <p><i>Geoptimaliseerd beoordelingscriterium</i> 11° de toepassing van principes van goed bestuur.</p>

Artikel 37 van dit ontwerp van decreet specificeert de variaties hierop voor de regionale organisaties.

14. Overige wijzigingen

- De territoriale afbakeningen waarbinnen de regionale organisaties hun werking moeten ontplooiën worden gealigneerd met de referentieregio's in het voorontwerp van regiodecreet. De regio's waarvan sprake zijn bijgevolg:
  - 1° het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad;
  - 2° De referentieregio's.

Beleidsmaatregelen en doelstelling

15. Het doel van het decreet situeert zich op twee niveaus, die kenmerkend zijn voor het sociaal-cultureel volwassenenwerk. Enerzijds opereert het decreet op het niveau van het individu, en wil het de emancipatie en dialoog van mensen en groepen stimuleren. Anderzijds opereert het decreet op het niveau van de samenleving in haar geheel en wil het bijdragen aan de versterking van een duurzame, inclusieve, solidaire en democratische samenleving. De bovenstaande

doelstellingen worden binnen het decreet gerealiseerd door sociaal-culturele participatie en gedeeld burgerschap te bevorderen, en door gedeelde samenlevingsvraagstukken tot een publieke zaak te maken.

De twee niveaus waarop het decreet opereert zijn interdependent: een duurzame, inclusieve, solidaire en democratische samenleving heeft geëmancipeerde burgers nodig die in dialoog gaan met elkaar. Het sociaal-cultureel volwassenenwerk richt zich daarom op veranderingen bij individuen, met een nadruk op ontplooiing, integratie en socialisatie. Tegelijkertijd wordt de emancipatie van en dialoog tussen burgers gemakkelijker gerealiseerd in een duurzame, inclusieve, niet-gesegregeerde, solidaire en democratische maatschappij. Daarom richt het sociaal-cultureel volwassenenwerk zich ook op de mogelijkheden en beperkingen van de heersende structuren en spelregels in onze samenleving en de verandering ervan.

16. Om de doelstellingen te realiseren beoogt de Vlaamse Gemeenschap vijf beleidsinstrumenten.

Ten eerste voorziet het decreet structurele werkingmiddelen voor sociaal-culturele volwassenenorganisaties met een werking met relevantie en uitstraling voor het Nederlandse taalgebied en het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad, telkens toegekend voor een beleidsperiode van vijf jaar.

Ten tweede wordt de structurele ondersteuning van volwassenenorganisaties met een werking in afgebakende regio's te ondersteunen. Dit beleidskader voorziet om één sociaal-culturele organisatie te subsidiëren per referentieregio of voor meerdere bepaalde referentieregio's samen, telkens voor een beleidsperiode van vijf jaar.

Ten derde voorziet het decreet een structurele werkingssubsidie voor het steunpunt sociaal-cultureel werk met als doel de ondersteuning en ontwikkeling van zowel het sociaal-culturele veld als zijn sociaal-culturele werkers, en zijn sociaal-culturele organisaties.

Ten vierde voorziet het decreet jaarlijkse bovenlokale projectsubsidies die toegekend kunnen worden voor een periode van maximum drie jaar. Met de projectregeling met betrekking tot de laboratoriumrol wil de Vlaamse Gemeenschap een stimulans bieden voor maatschappelijke innovatie binnen het werkveld.

Ten slotte voorziet het decreet tussenkomsten in de kosten voor een initiatief met buitenlandse actoren. Hiermee wil de Vlaamse Regering internationale initiatieven binnen het sociaal-cultureel volwassenenwerk ondersteunen en stimuleren.

17. Krachtlijnen van het decreet

i. Het civiel perspectief.

Het civiel perspectief is het primair uitgangspunt van het decreet. Een gezonde democratie functioneert bij gratie van een open civiele ruimte tussen overheid, markt en de privésfeer, waarin burgers zelf initiatieven kunnen ondernemen rond publieke kwesties die hen ter harte gaan. Deze initiatieven staan vanuit het oogpunt 'vrijheid van verenigen' autonoom in zowel voor de thematische en inhoudelijke keuzes als voor de strategie en verenigingsvorm.

Het sociaal-cultureel volwassenenwerk maakt deel uit van de hierboven omschreven civiele ruimte. Sociaal-culturele volwassenenorganisaties zijn civiele actoren die vanuit hun missie en visie een eigen plaats innemen in het democratische proces. Ze doen dit door autonoom praktijken te ontwikkelen die op kleine of grote schaal moeilijke maatschappelijke kwesties aanpakken en deze naar voren te schuiven op de publieke agenda. De intrinsieke waarde van sociaal-culturele volwassenenorganisaties ligt in de rol die ze op deze manier spelen in de verfijning en de verdieping van de democratie. Net omwille van de rol die sociaal-culturele volwassenenorganisaties spelen in het verfijnen en verdiepen van de democratie, zijn ze intrinsiek waardevol en verdienen ze als dusdanig ondersteuning van de samenleving.

Eerder dan het landschap te willen vormgeven is dit decreet met het civiel perspectief geënt op het mogelijk maken en stimuleren van een dynamisch en divers landschap met betrekking tot het sociaal-cultureel volwassenenwerk.

ii. Opereren in de vrije tijd

Het sociaal-cultureel werk voor volwassenen is een breed vertakt werkveld dat opereert op het snijvlak van verschillende maatschappelijke domeinen (gezondheid, recreatie, welzijn, leefmilieu, mobiliteit en verkeer, wonen, cultuur, werk, onderwijs en vorming), van lokaal tot internationaal. Het richt zich voornamelijk op volwassenen in hun vrije tijd en spreekt hen aan in hun verschillende levenssferen (werk, gezin, vrije tijd, buurt ...). Mensen nemen er vrijwillig aan deel, los van enig schoolverband of van enige beroepsopleiding.

Het decreet subsidieert organisaties voor een sociaal-culturele werking die zich hoofdzakelijk richt op volwassenen in hun vrije tijd. Met vrije tijd wordt de tijd aangegeven die volwassenen niet hoeven te besteden aan verplichte of noodzakelijke activiteiten zoals betaalde arbeid, school- of beroepsopleiding. De organisatie moet in haar beleidsplan inhoudelijk en zakelijk op een transparante manier aantonen dat ze de subsidies vanuit dit decreet hoofdzakelijk gebruikt voor haar werking en activiteiten waaraan mensen deelnemen in hun vrije tijd. Een organisatie kan ook een kleiner deel van de gesubsidieerde werking richten op volwassenen buiten de vrije tijd, bijvoorbeeld in de arbeidstijd of in een beroepsopleiding. In dat geval kan de organisatie inhoudelijk en zakelijk aantonen dat het deel buiten de vrije tijd beduidend kleiner is dan het deel in de vrije tijd en kan ze deze werking verantwoorden vanuit haar missie en visie. Uiteraard staat het organisaties vrij om in het niet-gesubsidieerde deel van hun werking activiteiten te ontplooiën die buiten de vrije tijd plaatsvinden.

iii. De sociaal-culturele participatie van iedereen

Het sociaal-cultureel volwassenenwerk legt traditioneel sterk de nadruk op het bevorderen van participatie en emancipatie van mensen en (kansen)groepen en gemeenschappen in de samenleving. Sinds zijn ontstaan heeft de sociaal-culturele sector ervoor geijverd om de positie van mensen, als individu en als groep, te versterken binnen de samenleving. Sociaal-culturele volwassenenorganisaties stimuleren van hieruit mensen en groepen om deel te nemen aan of deel te hebben in informele netwerken (sociale participatie), maatschappelijke instellingen (maatschappelijke participatie), kunst en cultuur (culturele participatie) of politiek en beleid (politieke en beleidsparticipatie). Sociaal-culturele participatie in al deze dimensies bevorderen, werkt emancipatie, dialoog, gedeeld burgerschap en het tot publieke zaak maken van gedeelde samenlevingsvraagstukken in de hand. Dit draagt bijgevolg bij tot de doelstelling van het decreet: het stimuleren van een duurzame, inclusieve, niet-gesegregeerde, solidaire en democratische samenleving.

Bij het begrip participatie wordt het onderscheid gemaakt tussen "deelnemen" en "deelhebben": "deelnemen" verwijst naar participatie als gebruiker, toeschouwer, of meedoener. De participant die "deelneemt" heeft zelf geen eigen inbreng of geeft de activiteit niet mee vorm. "Deelhebben" verwijst naar een meer actieve vorm van participatie waarin de participant geëngageerd en betrokken is, en de activiteit mee vormgeeft.

De sociaal-culturele participatie van iedereen impliceert aandacht voor de demografische realiteit van onze diverse samenleving en de uitdagingen die daarmee gepaard gaan. Het impliceert tevens de verlaging van

participatiedrempels voor kansengroepen. Onderzoek¹² toont immers aan dat plaatsen waar kansengroepen zich kunnen verenigen, hefboomen zijn voor hun verdere ontwikkeling en integratie in de maatschappij.

Binnen het ecosysteem van het sociaal-cultureel volwassenenwerk ontplooiën organisaties zeer heterogene werkingen ten aanzien van een grote diversiteit aan individuen, groepen en gemeenschappen. Op die manier draagt het gehele sociaal-culturele werkveld bij tot de sociaal-culturele participatie van iedereen.

iv. De drie maatschappelijke rollen en de vier functies van het sociaal-cultureel volwassenenwerk.

Sociaal-culturele volwassenenorganisaties maken deel uit van de civiele samenleving. Ze nemen van hieruit drie rollen op in de samenleving: de verbindende rol, de kritische rol en de laboratoriumrol. Het is in de combinatie van deze drie rollen dat sociaal-culturele volwassenenorganisaties zich een positie toe-eigenen als culturele spelers en zich onderscheiden van andere maatschappelijke spelers.

- In een samenleving gekenmerkt door groeiende diversiteit is het inzetten op ontmoeting, interactie, dialoog en sociale samenhang cruciaal. Met het opnemen van de verbindende rol werken sociaal-culturele volwassenenorganisaties aan processen van verbinding tussen burgers, groepen en gemeenschappen en dragen zo bij aan het versterken van hen, aan wederzijdse erkenning, vertrouwen en wederkerigheid.
- Een samenleving is nooit af. Bewustwording, het benoemen van samenlevingskwesaties door burgers en het verbeelden van een gewenste toekomst zijn cruciaal in een democratie in actie. Met het opnemen van de kritische rol werken sociaal-culturele volwassenenorganisaties aan processen waarin individuen, groepen en gemeenschappen kritisch kijken naar en reflecteren over cultuur en de vormgeving van de samenleving en het publieke debat voeden. Het voeden van het publieke debat kan, afhankelijk van het DNA van de organisatie zich op verschillende manieren voltrekken: sommige sociaal-culturele volwassenenorganisaties nemen rechtsreeks deel aan het publieke debat door expliciet een standpunt in te nemen over maatschappelijke kwesties. Andere organisaties nemen onrechtsreeks deel aan het publieke debat door vorming en informatievervalsing, met als doel om mensen te versterken opdat zijzelf (beter) in staat zijn de publieke dialoog te voeren. Andere organisaties kiezen dan weer voor een combinatie van beide methodieken.
- Burgers formuleren en introduceren dikwijls nieuwe benaderingen in antwoord op maatschappelijke uitdagingen. Ze dragen zo bij aan maatschappelijke vernieuwing. Met het opnemen van de laboratoriumrol werken sociaal-culturele organisaties aan processen van maatschappelijke innovatie. Om een antwoord te bieden op complexe samenlevingsvraagstukken experimenteren ze met nieuwe maatschappelijke spelregels en zetten ze mensen, groepen, organisaties en gemeenschappen aan om maatschappelijke uitdagingen het hoofd te bieden. Net zoals in een echt labo staat het experiment centraal bij de laboratoriumrol.

De drie sociaal-culturele rollen definiëren samen de identiteit van het sociaal-cultureel volwassenenwerk binnen de civiele samenleving. Dit betekent dat sociaal-culturele volwassenenorganisaties alle rollen moeten vervullen. Dit sluit niet uit dat

---

¹ Kostet, I.; Nys, K.; Verhaegen, I.; Van Puyenbroeck J. (2018). Persoonlijke netwerkversterking bij mensen in armoede. Een overzicht van werkmodellen en een sterkte-zwakke analyse door ervarings-en praktijkdeskundigen

² Van Raemdonck (2022). Analysing social work practices through the lens of the Capability Approach: Insights from fieldwork in South Africa and Belgium. PhD in Social Work and Welfare Studies at the University of Antwerp

organisaties vanuit hun missie en visie voor een genuanceerde verhouding tussen de drie rollen kunnen kiezen, waarbij aan elke rol een gewicht kan worden toegekend.

Uiteraard moeten de sociaal-culturele rollen vervuld worden als bijdrage aan en met respect voor de doelstelling van het decreet, in het bijzonder de gemeenschappelijke sokkel van waarden, vermeld in artikel 3 van het decreet, en in het algemeen voor de principes en regels van de democratie en het Europees Verdrag inzake de Rechten van de Mens.

Om de sociaal-culturele rollen waar te maken zetten sociaal-culturele volwassenenorganisaties doelgericht en methodisch onderbouwd in op een mix van veranderingsprocessen, in dit decreet verder de sociaal-culturele functies genoemd: de cultuurfunctie, de leerfunctie, de maatschappelijke bewegingsfunctie, en de gemeenschapsvormende functie. Deze functies zijn en blijven de pijlers waar de vele praktijken in het sociaal-cultureel volwassenenwerk op steunen waardoor ze het uitzicht van deze organisaties in hoge mate bepalen. Dit beleidskader erkent uiteraard ook het belang van de ontmoetings- en ontspanningsfunctie in sociaal-culturele praktijken maar beschouwt deze niet als een onderscheidende functie.

Het civiel perspectief als uitgangspunt nemen voor dit decreet, brengt met zich mee dat de organisaties de nodige ruimte moeten krijgen om zelf dynamisch en toekomstgericht hun vorm en verdere ontwikkeling te bepalen. Het is vandaag namelijk niet mogelijk om de 'verschijningsvormen van de toekomst' voor sociaal-culturele praktijken en organisaties precies te voorspellen. Nieuwe of hybride praktijken ontwikkelen moet dus mogelijk zijn. Organisaties kunnen daarom zelf vrij die functiemix kiezen die het beste kan ingezet worden om hun eigen missie en werking te realiseren. Deze keuze kan evolueren doorheen de tijd en per beleidsperiode, bij een nieuwe subsidieaanvraag, veranderen.

Het voorliggende decreet legt de verantwoordelijkheid bij de sociaal-culturele volwassenenorganisaties om sociaal-culturele praktijken te ontwikkelen voor en met volwassenen die veranderingsprocessen beogen in de samenleving én die de vertaling zijn van een eigen, doordachte integratie van twee of meer sociaal-culturele functies. Dit behoeft nadere specificatie.

Vooreerst zetten sociaal-culturele volwassenenorganisaties nooit in op slechts één functie, maar werken ze altijd vanuit een combinatie van functies in het geheel van hun werking. In praktijken wordt bijvoorbeeld een gemeenschapsvormende functie gecombineerd met een leer-, cultuur- of maatschappelijke bewegingsfunctie. Net die mix van functies is typerend voor het sociaal-cultureel volwassenenwerk en werkt onderscheidend tegenover andere sectoren als bijvoorbeeld het volwassenenonderwijs waar in hoofdzaak de leerfunctie centraal staat. Daarom moeten organisaties aantonen dat ze op minstens twee functies een duidelijke visie hebben, en dat ze deze ook geïntegreerd en doelgericht weten te realiseren middels hun werking. Het decreet gaat ervan uit dat meerdere functies in meer of mindere mate in eenzelfde praktijk of in een geheel van praktijken opgezet door een organisatie kunnen gerealiseerd worden. Eenzelfde praktijk of mix van praktijken kan dus als voorbeeld dienen voor meerdere functies.

Het decreet wil organisaties aansporen om welbewust te kiezen voor én kwalitatief sterk te werken aan een eigen mix van minimaal twee functies, die worden beschouwd als hun kernfuncties: dat zijn die functies waarvan kan aangenomen worden dat indien een van die functies zou wegvallen, het uitzicht en de realisatie van missie en visie én de werking fundamenteel zou veranderen. Het zijn functies die als het ware het DNA uitmaken van de organisatie en rechtstreeks in het verlengde liggen van missie en visie. De 'vrije keuze' uit de functies zorgt ervoor dat organisaties kunnen inzetten op een doordachte functiemix en een eigen, unieke plaats in het veld van het sociaal-cultureel volwassenenwerk – wat de diversiteit en dynamiek in de sector ten goede kan komen. Uiteraard is het zo dat

bij de realisatie van deze kernfuncties ook kan bijgedragen worden aan de realisatie van andere functies, waar niet expliciet wordt op ingezet. Zo kan het bijvoorbeeld dat een organisatie bij het realiseren van de leerfunctie meteen ook bijdraagt aan processen van gemeenschapsvorming zonder dat dit als expliciete ambitie vervat zit in de missie en de visie én de werking. En uiteraard kan het dat een organisatie kiest voor een mix waarin elk van de vier functies evenwaardig vervat zit. Dat is de logische consequentie van het feit dat het sociaal-cultureel volwassenenwerk fundamenteel multifunctioneel is opgevat.

Sociaal-culturele volwassenenorganisaties ontwikkelen dus een samenhangend geheel van sociaal-culturele praktijken in hun werking die een vertaling zijn van de functiekeuze en waarmee ze bijdragen tot het vervullen van de drie maatschappelijke rollen. Zo realiseren ze hun maatschappelijke opdracht zoals ze is opgenomen in hun missie.

v. Een sterke focus op maatschappelijke innovatie

Het sociaal-cultureel volwassenenwerk houdt als vanouds de vinger aan de maatschappelijke pols. Dit decreet wil het sociaal-cultureel volwassenenwerk versterken in haar rol als laboratorium voor een betere samenleving.

Door de laboratoriumrol van het sociaal-cultureel volwassenenwerk expliciet te maken en door de missie en visie van organisaties in het beoordelingskader expliciet te verbinden aan de maatschappelijke context worden organisaties gestimuleerd om maatschappelijk innoverende praktijken te ontwikkelen die een antwoord bieden op maatschappelijke problemen en vraagstukken.

Door middel van de projectsubsidies, die in het teken staan van de laboratoriumrol, wil dit decreet ook maatschappelijke innovatie stimuleren door middelen mogelijk te maken voor organisaties die geen structurele werkingssubsidie ontvangen middels dit decreet.

vi. Balans tussen continuïteit en vernieuwing

Sociaal-cultureel volwassenenwerk onderscheidt zich van andere cultuursectoren doordat de kern van de werking van de sector draait rond, vaak langzame, veranderingsprocessen op het niveau van individuen, groepen, gemeenschappen en de samenleving in haar geheel. Om die reden is er een zekere continuïteit nodig: om impact te kunnen bewerkstelligen is het belangrijk dat de sociaal-culturele processen die door organisaties worden geconstrueerd, gestimuleerd en gevoed, voldoende tijd krijgen om zich ten volle te ontwikkelen. De aandacht voor continuïteit komt op twee manieren tot uiting in dit decreet. Ten eerste gaat de cyclische benadering van de evaluatie- en beoordelingsprocedure uit van structurele werkingssubsidies over meerdere beleidsperiodes, mits er een kwaliteitsvolle werking kan worden aangetoond. De aandacht voor continuïteit blijkt op een tweede manier uit de richtlijnen voor de beoordelingscommissie voor de bepaling van de subsidiebedragen: deze richtlijnen gaan uit van een model dat zowel rekening houdt met het resultaat van de evaluatie als met het resultaat van de beoordeling. Om te komen tot het subsidieadvies neemt een beoordelingscommissie hierdoor niet louter de subsidieaanvraag in overweging, maar wordt er voor elke organisatie zowel gekeken naar de werking en realisaties in de voorbije beleidsperiode als naar de beoogde toekomstige werking.

Tegelijkertijd wil dit decreet voldoende ruimte scheppen voor vernieuwing. Ze doet dit door de instroom van nieuwe organisaties mogelijk te maken en door de uitstroom mogelijk te maken van organisaties die niet langer aan de kwaliteitsvereisten voldoen.

vii. Een kwalitatieve benadering en stimulansen voor continue kwaliteitsverbetering

Dit decreet vertrekt vanuit het principe van "subsidies in ruil voor kwaliteit". Omwille van het civiel perspectief gaat het decreet uit van een grote mate van zelfsturing. Organisaties bepalen zelf in grote mate de kaders waarbinnen ze hun missie en visie willen waarmaken. Ze houden de vinger aan de maatschappelijke pols en ze bepalen zelf hun doelen én de bijbehorende strategie en aanpak. Het decreet legt daarom geen kwantitatieve of strikt vormelijke normen op met betrekking tot de werking. Het beoordelingskader peilt bijgevolg naar de kwaliteit van de sociaal-culturele werking.

Naast de focus op kwaliteit aan de hand van het beoordelingskader is er binnen de evaluatie- en beoordelingsprocedure een stimulans voor continue kwaliteitsverbetering. Zo worden voor de beoordelingselementen met een "onvoldoende" als score bindende aanbevelingen geformuleerd. In de volgende stap van het proces wordt getoetst hoe er met de aanbevelingen werd omgegaan. Het systeem van aanbevelingen zorgt voor een permanente focus op kwaliteitsverbetering, omdat punten van aandacht binnen de werking van een organisatie op een geformaliseerde wijze naar de volgende stap binnen het evaluatie- en beoordelingsproces worden meegenomen.

Een laatste instrument binnen dit decreet om kwaliteit en kwaliteitsverbetering te stimuleren is het model met de richtsnoeren voor de advisering van het subsidiebedrag door de beoordelingscommissies. Dit model beloont organisaties die het goed doen door een stijging van het subsidiebedrag mogelijk te maken.

viii. Opereren op verschillende niveaus

Dit decreet voorziet drie soorten structurele werkingssubsidies. Met dit decreet kan de Vlaamse Regering per beleidsperiode werkingssubsidies toekennen aan landelijke organisaties voor sociaal-cultureel volwassenenwerk die een werking ontplooiën aan de hand van minimaal twee van de vier sociaal-culturele functies. Daarnaast voorziet dit decreet per regio of voor verschillende regio's samen in de subsidiëring van één sociaal-culturele volwassenenorganisatie met een regionale werking. Ten slotte voorziet dit decreet in de subsidiëring van een steunpunt sociaal-cultureel werk.

Naast de structurele werkingssubsidies creëert dit decreet ook een vrije ruimte in de vorm van projectsubsidies. Organisaties die (nog) geen structurele werkingssubsidie ontvangen middels dit decreet en die, in lijn met de sociaal-culturele laboratoriumrol, een maatschappelijk innovatief en experimenteel project willen realiseren kunnen een projectsubsidie ontvangen voor een looptijd van maximaal drie jaar.

Ten slotte voorziet dit decreet voor organisaties die een werkingssubsidie ontvangen tussenkomsten in de kosten voor initiatieven met buitenlandse actoren.

18. De beleidscyclus

i. De beleidscyclus van de sociaal-culturele volwassenenorganisaties met een landelijke werking

Als basis om een subsidie toe te kennen wordt er bij de organisaties met een landelijke werking niet gedacht in termen van één enkele momentopname, maar wordt er een model geïmplementeerd dat uitgaat van periodieke monitoring van de werking, met het oog op kwaliteitsverbetering enerzijds, en eventuele aanpassingen van middenstroom anderzijds. De monitoring van de werking vindt plaats op twee momenten in de beleidsperiode: zowel de evaluatie van de werking in het derde jaar van de beleidsperiode als de beoordeling van de subsidieaanvraag in het voorlaatste jaar van de beleidsperiode fungeren als monitormomenten. In functie van deze monitormomenten kunnen bindende aanbevelingen worden geformuleerd met betrekking tot de aspecten van de werking waarvan wordt vastgesteld dat verbetering wenselijk is. Op elk monitormoment wordt er nagegaan hoe een organisatie is omgegaan met eventuele aanbevelingen die bij het vorige

monitormoment werden geformuleerd. Het resultaat hiervan maakt integraal deel uit van de evaluatie of de beoordeling.

Organisaties dienen een subsidieaanvraag in ten laatste op de uiterste indiendatum die door de Vlaamse Regering werd bepaald. De subsidieaanvraag bestaat uit een beleidsplan en de nodige documenten waaruit blijkt dat aan de ontvankelijkheidsvoorwaarden en subsidievoorwaarden wordt voldaan, alsook bijkomende elementen die door de Vlaamse Regering kunnen worden bepaald.

De administratie toetst de subsidieaanvraag aan de ontvankelijkheidsvoorwaarden. Subsidieaanvragen die niet aan de ontvankelijkheidsvoorwaarden voldoen worden niet verder behandeld.

De beoordelingscommissie, die bestaat uit externe experts en de administratie, toetst de subsidieaanvraag aan de subsidievoorwaarden. Subsidieaanvragen die niet voldoen aan de subsidievoorwaarden resulteren in een negatief advies.

De subsidieaanvraag wordt verder door de beoordelingscommissie behandeld volgens de modaliteiten die door de Vlaamse Regering werden bepaald.

Het definitief advies van de beoordelingscommissie bevat een voorstel van subsidiebedrag dat rekening houdt met de indicatie voor het totale beschikbare budget voor de uitvoering van het decreet, en de richtsnoeren geformuleerd in artikel 31 van het decreet.

De Vlaamse Regering beslist ten laatste op de uiterste beslissingsdatum over het subsidiebedrag per sociaal-culturele volwassenenorganisatie.

Indien een organisatie met dat subsidiebedrag haar voorziene beleidsplan niet volledig kan uitvoeren kan de organisatie een aangepast beleidsplan indienen tegen uiterlijk de datum die hiervoor door de Vlaamse Regering werd bepaald.

De sociaal-culturele organisatie die middels dit decreet een structurele werkingssubsidie ontvangt dient ten allen tijde te voldoen aan de subsidievereisten, geformuleerd in Artikel 8, paragraaf 2 van het decreet.

De werking van de sociaal-culturele volwassenenorganisaties met een landelijke werking die middels dit decreet een structurele werkingssubsidie ontvangen wordt in het derde jaar van beleidsperiode geëvalueerd aan de hand van een plaatsbezoek door de administratie. De administratie laat zich bij dit plaatsbezoek bijstaan door twee externe experts.

Organisaties die een negatieve evaluatie krijgen belanden in een remediëringsperiode. Na afloop van de remediëringsperiode dient de organisatie een remediëringsrapport in volgens de modaliteiten die door de Vlaamse Regering werden bepaald. Het remediëringsrapport wordt vervolgens beoordeeld door een beoordelingscommissie. Indien het hieruit voortvloeiende remediëringsadvies positief is wordt geadviseerd om de nieuwe subsidieaanvraag van de organisatie ter beoordeling voor te leggen aan de beoordelingscommissie. Indien het remediëringsadvies negatief is wordt de stopzetting van de subsidiëring geadviseerd. De Vlaamse Regering beslist binnen de door haar bepaalde termijn over het al dan niet volgen van het remediëringsadvies.

ii. De beleidscyclus van de sociaal-culturele volwassenenorganisaties met een regionale werking

De periodieke monitoring van de werking van sociaal-culturele volwassenenorganisaties met een regionale werking vindt op één moment plaats, nl. het voorlaatste jaar van de beleidsperiode. In dat jaar wordt de werking van elke organisatie geëvalueerd aan de hand van een plaatsbezoek door de administratie. De administratie laat zich bij dit plaatsbezoek bijstaan door twee externe experts.

In datzelfde jaar, en na de evaluatie van de werking, wordt de subsidieaanvraag van de sociaal-culturele volwassenenorganisatie met een regionale werking beoordeeld door een beoordelingscommissie. Het resultaat van respectievelijk de evaluatie en de beoordeling resulteren in één geïntegreerd advies. Dit advies kan bindende aanbevelingen bevatten. Op het volgende monitormoment wordt nagegaan hoe een organisatie met eventuele aanbevelingen is omgegaan.

Organisaties die een negatief advies krijgen belanden in een remediëringsperiode. Na afloop van de remediëringsperiode dient de organisatie een remediëringsrapport in volgens de modaliteiten die door de Vlaamse Regering werden bepaald. Het remediëringsrapport wordt vervolgens beoordeeld door een beoordelingscommissie. Indien het hieruit voortvloeiende remediëringsadvies positief is, wordt geadviseerd om de organisatie verder te subsidiëren volgens de bepalingen in artikel 34. Indien het remediëringsadvies negatief is wordt de stopzetting van de subsidiëring geadviseerd. De Vlaamse Regering beslist binnen de door haar bepaalde termijn over het al dan niet volgen van het remediëringsadvies.

Indien de Vlaamse Regering beslist om de subsidiëring van een sociaal-culturele volwassenenorganisatie met een regionale werking stop te zetten houdt ze rekening met de noodzaak om de continuïteit van sociaal-cultureel volwassenenwerk en sociaal-culturele participatie in de betrokken regio te garanderen. Ze kan in het licht van die noodzaak een ad-hoc beoordelingsronde organiseren met de bedoeling om de werkingsubsidie voor de regio('s) in kwestie aan een nieuwe organisatie (of aan nieuwe organisaties) toe te kennen.

iii. De evaluatie

De evaluatie van de werking gebeurt door de administratie aan de hand van een bezoek ter plaatse. De administratie laat zich hiervoor bijstaan door twee externe experts.

De evaluatie vindt primair plaats om de subsidieverstrekker een beeld te geven van de eigenlijke werking van de organisatie, en dus ook van de feitelijke aanwending van de subsidie. De evaluatie kan zowel betrekking hebben tot de voorbije werking als tot de toekomstige werking. Met de evaluatie aan de hand van het bezoek ter plaatse wordt onderzocht op welke manier en in welke mate de organisatie voldoet aan de inhoudelijke en zakelijke beoordelingscriteria.

De evaluatie speelt daarnaast een cruciale rol in het cyclische proces van periodieke monitoring en continue kwaliteitsverbetering. Bij de evaluatie wordt immers beoordeeld hoe een organisatie is omgegaan met aanbevelingen die werden geformuleerd bij de beoordeling, en worden één of meerdere aanbevelingen geformuleerd bij de beoordelingscriteria waarop een onvoldoende wordt gescoord.

De evaluatie van de werking van de gesubsidieerde sociaal-culturele volwassenenorganisaties met een landelijke werking vindt plaats in het derde jaar van de beleidsperiode en resulteert in een evaluatierapport. Het eindresultaat van het evaluatierapport kan drie vormen aannemen:

- positieve evaluatie
- positieve evaluatie met aanbevelingen
- negatieve evaluatie

Bij organisaties met een regionale werking worden de resultaten van de evaluatie van de werking geïntegreerd in de beoordeling door de beoordelingscommissie en het daaruit voortvloeiende advies.

Organisaties met een landelijke werking met een negatieve evaluatie en organisaties met een regionale werking met een negatief advies, komen in een remediëringstraject van twaalf maanden. Gedurende deze periode moeten deze organisaties acties ondernemen, processen initiëren, een beleid uittekenen om de kwaliteit van de werking te verbeteren. Na afloop van de remediëringsperiode dient de organisatie een remediëringsrapport in. In het remediëringsrapport beschrijft de organisatie wat ze heeft ondernomen, en wat ze in de toekomst zal ondernemen om met de geformuleerde aanbevelingen om te gaan en de werking te verbeteren.

Het remediëringsrapport wordt beoordeeld door een beoordelingscommissie binnen de termijn die door de Vlaamse Regering wordt vastgelegd. De beoordelingscommissie formuleert een remediëringsadvies aan de Vlaamse Regering. Indien de beoordelingscommissie oordeelt dat de acties, processen en het beleid met betrekking tot de remediëring zullen leiden tot een significante verbetering van de werking formuleert ze een positief remediëringsadvies. Indien de Vlaamse Regering het positief remediëringsadvies bij organisaties met een landelijke werking volgt, wordt de nieuwe subsidieaanvraag voorgelegd aan de beoordelingscommissie. Indien de Vlaamse Regering het positief remediëringsadvies bij organisaties met een regionale werking volgt, wordt de organisatie verder gesubsidieerd zoals bepaald in de regelgeving.

Indien de beoordelingscommissie oordeelt dat de acties, processen en het beleid met betrekking tot de remediëring niet zullen leiden tot een significante verbetering van de werking formuleert ze een negatief remediëringsadvies, wat neerkomt op een advies tot stopzetting van de subsidiëring. Indien de Vlaamse Regering het negatief remediëringsadvies bij organisaties met een landelijke werking volgt, wordt de nieuwe subsidieaanvraag niet meer voorgelegd aan de beoordelingscommissie en stopt de subsidiëring na afloop van de beleidsperiode. Indien de Vlaamse Regering het negatief remediëringsadvies bij organisaties met een regionale werking volgt, stopt de subsidiëring in het tweede jaar van de nieuwe beleidsperiode.

iv. De beoordeling

Voor de organisaties die reeds een werkingssubsidie ontvangen vindt de beoordeling plaats in het laatste jaar van de beleidsperiode. De beoordeling van de subsidieaanvraag gebeurt door een beoordelingscommissie die bestaat uit externe experts en de administratie. Bij de beoordeling toetst de beoordelingscommissie het aanvraagdossier aan de beoordelingscriteria. De beoordeling van subsidieaanvragen van organisaties die reeds een werkingssubsidie ontvangen gebeurt aan de hand van de evaluatie van de werking, het ingediende beleidsplan, het remediëringsadvies, indien van toepassing, en de andere gegevens die door de Vlaamse Regering nader kunnen worden bepaald. De beoordeling van subsidieaanvragen van organisaties die nog geen werkingssubsidie ontvangen gebeurt aan de hand van het ingediende beleidsplan en andere gegevens die door de Vlaamse Regering nader kunnen worden bepaald. De manier waarop een organisatie is omgegaan met de eventuele aanbevelingen die werden geformuleerd bij de evaluatie is een inherent onderdeel van de beoordeling. Hieruit vloeit voort dat de manier waarop er wordt omgegaan met eventuele aanbevelingen geformuleerd bij de evaluatie, deel moet uitmaken van de risicoanalyse en beleidsplanning van een organisatie.

De beoordeling van de subsidieaanvraag resulteert in een advies aan de Vlaamse Regering. Het eindresultaat van het advies kan de volgende vormen aannemen:

- positief advies
- positief advies met aanbevelingen
- negatief advies

Bij de organisaties met een landelijke werking bevat het advies tevens een voorstel van subsidiebedrag. De beoordelingscommissie houdt hiervoor rekening met het beschikbare budget voor de uitvoering van dit decreet, en voor organisaties die reeds een werkingssubsidie ontvangen, de regels voor de advisering (Artikel 32) van het subsidiebedrag.

Bij organisaties die nog geen werkingssubsidie ontvangen en waarvan de subsidieaanvraag negatief wordt beoordeeld door de beoordelingscommissie wordt geadviseerd om geen subsidie toe te kennen.

Impactanalyse

Maatschappelijke impact

19. De beslissing van de Vlaamse Regering over de toekenning van werkingssubsidies kan ertoe leiden dat bepaalde sociaal-culturele volwassenenorganisaties niet langer werkingssubsidies krijgen en, omgekeerd, dat nieuwe sociaal-culturele volwassenenorganisaties werkingssubsidies krijgen.

Het al dan niet verkrijgen van een werkingssubsidie heeft voor de meeste organisaties voor sociaal-cultureel volwassenenwerk een duidelijke impact op de praktijken die ze kunnen ontplooiën, of zelfs op het voortbestaan van de organisatie. Voor burgers betekent dit mogelijk een aangepast aanbod van sociaal-culturele activiteiten waaraan ze kunnen deelnemen en deelhebben.

Armoedetoets

20. Het voorliggend ontwerp van decreet is niet onderhevig aan de armoedetoets.

Impact op de grondrechten en het gelijkheidsbeginsel

21. Het voorliggende ontwerp van decreet sociaal-cultureel volwassenenwerk heeft geen specifieke impact op de grondrechten en het gelijkheidsbeginsel.

Budgettaire impact

22. Het voorliggende ontwerp van decreet sociaal-cultureel volwassenenwerk heeft op zichzelf geen budgettaire impact. Het maximale bedrag dat in het betreffende jaar kan worden aangewend voor de uitvoering van dit decreet wordt bepaald in de uitgavenbegroting van de Vlaamse Regering, die het Vlaams Parlement jaarlijks goedkeurt (zoals bepaald in artikel 5).

Kind- en jongereneffectenrapport (JoKER)

23. Gezien dit decreet zich richt tot de vrije tijd van volwassenen werd er voor het voorliggend ontwerp geen kind- en jongereneffectenrapport opgemaakt.

Bestuurlijke impact op de lokale en provinciale besturen en op Brussel

24. Dit ontwerp van decreet sociaal-cultureel volwassenenwerk heeft geen bestuurlijke impact op de lokale en provinciale besturen of op Brussel.

Implementatie

25. De administratie staat in voor de uitvoering, de monitoring en evaluatie van het ontwerp van decreet sociaal-cultureel volwassenenwerk. De administratie is tevens verantwoordelijk voor het toezicht op de aanwending van de subsidies die op basis van het ontwerp van decreet sociaal-cultureel volwassenenwerk toegekend worden.

Het ontwerp van decreet sociaal-cultureel volwassenenwerk treedt in werking op 1 april 2024, met uitzondering van artikel 68, dat in werking treedt de tiende dag na de publicatie in het Belgisch Staatsblad.

C. Totstandkomingsprocedure

26. De voorstellen voor optimalisatie van de beoordelingsprocedure en het beoordelingskader werden voorbereid door de administratie in samenwerking met Socius, op basis van de evaluatie van de visitatie- en beoordelingsprocedure.

27. Het advies van de Inspectie Financiën werd uitgebracht op 5 juni 2022. (nr. KDW_22_2061). Het (gunstige) advies van de Inspectie van Financiën gaf geen aanleiding tot aanpassingen van het ontwerp van decreet. In de nota voor de aanvraag voor het begrotingsakkoord werd er een antwoord geformuleerd op de opmerkingen van de Inspectie van Financiën.

28. De Vlaamse Toezichtscommissie bracht advies uit op 14 juni 2022. (nr. 2022/056). Naar aanleiding van dit advies werden de volgende aanpassingen doorgevoerd:

Aanpassingen decreet

Art. 54. "2° de externe deskundigen en experten"

Wordt vervangen door

"2° de externe deskundigen vermeld in artikel 18 en 20"

Art. 55. Bij de opsomming van de categorieën van persoonsgegevens wordt de categorie "persoonlijke kenmerken" geschrapt en worden de categorieën "geslacht" en "leeftijd" toegevoegd.

Aanpassingen memorie van toelichting

Bij de toelichting bij hoofdstuk 7 wordt de volgende zin toegevoegd: "De verwerking is noodzakelijk voor de vervulling van een taak van algemeen belang, en steunt op artikel 6, 1., e) van de Algemene Verordening Gegevensbescherming."

Bij artikel 55 wordt de volgende passus toegevoegd: "Bij het nagaan of een kandidaat-expert geen onverenigbare mandaten en/of functies uitoefent zoals bepaald in art. 22, volstaat het met het oog op dataminimalisatie en doelbinding om enkel na te gaan of een kandidaat-expert een dergelijk mandaat/en/of functie opneemt, niet welk mandaat en/of functie. Er wordt niet nagegaan voor welke parlementaire fractie of een kabinet of voor welke partij een mandaat wordt opgenomen."

Alsook de volgende zin: "Geslacht en leeftijd worden opgevraagd onder meer in het kader van het nagaan van een evenwichtige tewerkstelling in de sector, een evenwichtige samenstelling van de pool van experten, voorbereiden en opvolgen van de beleidsuitvoering."

29. Het wetgevingstechnisch en taalkundig advies 2022/221 werd geformuleerd op 17 juni 2022. De opmerkingen van dit advies werden verwerkt in het ontwerp van decreet.

30. Het advies van de Strategische Adviesraad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media (SARC) sectorraad Sociaal-Cultureel Volwassenenwerk werd gegeven op 7 juli 2022.

Als bijlage bij deze memorie van toelichting is een document toegevoegd met verduidelijkingen, de repliek en/of het gevolg dat werd gegeven aan het SARC-advies.

Het ontwerp van decreet over de subsidiëring van het sociaal-cultureel volwassenenwerk werd aangepast ingevolge het advies van de SARC op volgende punten:

Art. 5, 4°: "en de activiteit van de aanvrager richt zich uitsluitend tot de Vlaamse Gemeenschap"

<p>Wordt vervangen door</p> <p>“waarbij wegens haar activiteiten de aanvrager moet worden beschouwd uitsluitend te behoren tot de Vlaamse Gemeenschap”.</p>
<p>Art. 8, §2, 1°: “in alle gedrukte en digitale communicatie, bij elke mededeling, verklaring, publicatie en presentatie in het kader van de gesubsidieerde activiteit...”</p> <p>Wordt vervangen door</p> <p>“bij alle publieke communicatie in het kader van de gesubsidieerde sociaal-culturele werking...”</p>
<p>Art. 34. “1,7” wordt “1,88”</p>
<p>Art. 35, derde lid: “De Vlaamse Regering kan aan sociaal-culturele volwassenenorganisaties met een regionale werking met een negatief subsidieadvies die na de beoordeling van het remediëringsrapport een positief remediëringsadvies krijgen, voor de nieuwe beleidsperiode een subsidiebedrag toekennen conform in artikel 34, eerste lid.”</p> <p>Wordt vervangen door</p> <p>“De Vlaamse Regering kent aan sociaal-culturele volwassenenorganisaties met een regionale werking met een negatief subsidieadvies, die na de beoordeling van het remediëringsrapport een positief remediëringsadvies krijgen, voor de nieuwe beleidsperiode een subsidiebedrag toe conform artikel 34, eerste lid.”</p>
<p>Art. 49, tweede lid. Aan de opsomming van de organisaties die in aanmerking komen voor de subsidie werd toegevoegd “een feitelijke vereniging die een afdeling is van een organisatie”</p>
<p>Art. 51, 2°: “2°: de meerwaarde van het initiatief voor de internationale uitstraling van de Vlaamse cultuursector”</p> <p>Wordt vervangen door</p> <p>“de meerwaarde van het initiatief voor de internationale uitstraling van de Vlaamse sociaal-culturele sector”</p>
<p>Art. 65: Er werd een eerste en een tweede lid toegevoegd: “In dit artikel wordt verstaan onder doelgroep: een deel van de bevolking of een groep van mensen die sociale of persoonskenmerken gemeenschappelijk hebben, waarop een bepaald aanbod of een bepaalde strategie gericht wordt met oog op de realisering van de missie en de visie van de organisatie.</p> <p>In dit artikel wordt verstaan onder kansengroep: mensen in armoede, mensen met een handicap, personen van buitenlandse herkomst en gedetineerden.”</p> <p>De fout in het beoordelingskader werd rechtgezet. De beoordelingselementen voor de evaluatie van de sociaal-culturele volwassenenorganisaties met een regionale werking voor de beleidsperiode 2021-2025 zijn in lijn gebracht met artikel 35 van het decreet van 7 juli 2017.</p>

D. Bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest

Het decreet valt enkel onder de bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap.

II. Toelichting bij de artikelen

HOOFDSTUK 1.

Omvat de inleidende bepalingen, de doelstellingen van het decreet en de beleidsinstrumenten die door het decreet worden voorzien.

Artikel 1

Verwijst naar de bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap.

HOOFDSTUK 2.

Artikel 2

Verklaart de begrippen die in het decreet voorkomen.

1° aanbeveling: behoeft geen verdere uitleg;

2° administratie: behoeft geen verdere uitleg;

3° algemene verordening gegevensbescherming: behoeft geen verdere uitleg;

4° beleidsplan: behoeft geen verdere uitleg;

5° beleidsperiode: behoeft geen verdere uitleg;

6° beoordelingscommissie: behoeft geen verdere uitleg;

7° buitenland: om het gebied dat zich buiten het taalgebied van de Vlaamse Gemeenschap bevindt aan te geven, dient in het kader van dit decreet ook het Franse en Duitse taalgebied in België als buitenland beschouwd te worden;

8° gemeenschap: de woorden 'gemeenschap' en 'gemeenschappen' zijn complexe en meerlagige begrippen, die zich niet zo makkelijk laten definiëren. Vanuit een sociaal-cultureel perspectief en in de context van dit decreet gaat het om een netwerk van mensen die in zelforganisatie en samenwerking iets delen met elkaar, zoals normen en waarden, een agenda of een ambitie, een gemeen goed, een geografische ruimte. Binnen één gemeenschap kunnen verschillende doelgroepen zijn.

Een samenleving bestaat uit een dynamisch en heterogeen geheel van gemeenschappen, die elkaar gedeeltelijk overlappen. Voorbeelden van gemeenschappen zijn: buurten, wijken, de LGBTI+-gemeenschap, Turkse, Italiaanse of Marokkaanse gemeenschap, geloofsgemeenschappen, online gemeenschappen...

9° projectsubsidie: behoeft geen verdere uitleg;

10° rechtspersoon zonder winstgevend doel: om beschouwd te worden als een rechtspersoon zonder winstgevend doel moet voor privaatrechtelijke organisaties het uitkeren van vermogensvoordelen statutair of wettelijk zijn uitgesloten. Dat is bijvoorbeeld het geval voor een vereniging zonder winstoogmerk, een stichting of een coöperatieve vennootschap met sociaal oogmerk. Rechtspersonen waar het uitkeren van een vermogensvoordeel aan de leden of vennoten inherent samenhangt met het doel van de vennootschap, zoals bijvoorbeeld een naamloze vennootschap of een besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid kunnen niet beschouwd worden als een rechtspersoon zonder winstgevend doel;

11° sociaal-cultureel volwassenenwerk: het sociaal-cultureel werk als beleidsveld omvat verschillende domeinen of onderdelen: de openbare bibliotheken, de cultuurcentra, de amateurkunsten, het lokaal cultuurbeleid, het jeugdwerk, het sociaal-cultureel volwassenenwerk ... Onder het toepassingsgebied van dit decreet vallen sociaal-culturele volwassenenorganisaties die een bijdrage leveren aan de emancipatie van mensen en groepen én aan de versterking van een duurzame, inclusieve, niet-gesegregeerde, solidaire en democratische samenleving door een verbindende, kritische en laboratoriumrol in de samenleving op te nemen, en door vanuit een civiel perspectief in te zetten op sociaal-culturele participatie;

12° sociaal-culturele functie: om hun strategische doelen te realiseren en hun sociaal-culturele rollen in de samenleving waar te maken zetten sociaal-culturele volwassenenorganisaties doelgericht praktijken op met individuen, groepen en gemeenschappen. Met die praktijken brengen ze (een mix van) veranderingsprocessen op gang: leren, maatschappelijk bewegen, cultuur maken

en smaken, gemeenschap vormen. Deze beoogde veranderingsprocessen bepalen zo mee de vorm en structuur van de praktijken. Het decreet erkent vier sociaal-culturele functies: de cultuurfunctie, de leerfunctie, de gemeenschapsvormende functie en de maatschappelijke bewegingsfunctie.;

- cultuurfunctie: sociaal-culturele organisaties realiseren de cultuurfunctie door doelbewust en methodisch onderbouwd ruimte te maken voor en stil te staan bij cultuur als een sociaal gedeeld repertoire van tekens dat betekenis en zin geeft aan de wereld en samenlevingen oriënteert en een bestaansgrond geeft³. Doelbewuste interventies binnen de cultuurfunctie zijn er op gericht om cultuur te creëren, te bewaren, te delen en er aan deel te nemen.
- gemeenschapsvormende functie: sociaal-culturele organisaties realiseren de gemeenschapsvormende functie door doelbewust en methodisch onderbouwd processen op te zetten waarbij mensen tot een groep of gemeenschap groeien, waar bestaande groepen en gemeenschappen versterkt worden of waar groepen en gemeenschappen op elkaar betrokken geraken over verschillen en grenzen heen. In deze context beschouwen we een groep als het geheel van deelnemers aan en deelhebbers in een sociaal-culturele praktijk. Een gemeenschap is een netwerk van personen die in zelforganisatie en samenwerking samen iets delen. Zij kunnen persoonskenmerken (demografisch, sociaaleconomisch,...) delen, of betekenissen (cultuur, overtuiging,...), of goederen (ruimte, middelen,...). De actuele samenleving bestaat uit een dynamisch en heterogeen geheel van deels overlappende gemeenschappen, oftewel een 'gemeenschap van gemeenschappen'.
- leerfunctie: De leerfunctie wordt gerealiseerd in praktijken waar doelgericht en methodisch onderbouwd een context of omgeving wordt gecreëerd vanuit de ambitie om mensen, groepen of gemeenschappen te de kans te geven om te leren. Een leeromgeving is opgevat als het totaal aan middelen, strategieën, personen en faciliteiten dat de lerende in staat stelt om te leren. De lerende leert door middel van interactie met die leeromgeving⁴.
- maatschappelijke bewegingsfunctie: Met de maatschappelijke bewegingsfunctie creëren sociaal-culturele organisaties doelbewust en methodisch onderbouwd ruimte voor maatschappelijk engagement én voor politiseren. Politiseren gebeurt overal waar mensen de particuliere kwesties die ze in hun leefwereld of in relatie tot overheid en markt tegenkomen gezamenlijk tot een publieke zaak maken, met andere woorden: het voeren en voeren het publieke debat hierover. In praktijken creëren ze doelbewust mogelijkheden om maatschappelijk engagement op te nemen in het publiek maken van deze kwesties of in het experimenteren met waardevolle alternatieven.

13° sociaal-culturele participatie: behoeft geen verdere uitleg;

14° sociaal-culturele rollen: de maatschappelijke bijdragen van sociaal-culturele volwassenenorganisaties als civiele actoren om mee vorm te geven aan democratie en samenleving. De drie sociaal-culturele rollen omschrijven de rol die sociaal-culturele volwassenenorganisaties opnemen in de samenleving.

- kritische rol: behoeft geen verdere uitleg;
- laboratoriumrol: behoeft geen verdere uitleg;
- verbindende rol: behoeft geen verdere uitleg;

15° sociaal-culturele volwassenenorganisatie: een missie- en waardegedreven organisatie die bijdraagt tot een democratische, duurzame, inclusieve, niet-gesegregeerde, en solidaire samenleving door de verbindende, de kritische en de laboratoriumrol actief op te nemen. Ze ontwikkelt, al dan niet in samenwerking met andere organisaties, sociaal-culturele praktijken voor en met volwassenen die

---

³ naar de definitie van Rudi Laermans (2002) gebruikt door Pascal Gielen in "De waarde van cultuur" (2014)

⁴ Lexicon-E-cultuur. Bouwstenen voor praktijk en beleid

relevant zijn voor de samenleving en die de vertaling vormen van een eigen weloverwogen integratie van twee of meer van de sociaal-culturele functies. Die sociaal-culturele praktijken spelen zich grotendeels af binnen de vrije tijd van volwassenen. In lijn met het civiel perspectief wordt de maatschappelijke relevantie van de sociaal-culturele praktijken van een organisatie gemotiveerd en onderbouwd door de organisatie zelf. De voornoemde motivatie en onderbouwing wordt getoetst aan de hand van het beoordelingselement *de maatschappelijke context die de organisatie zelf omschreven heeft* (art. 16, 2°);

16° sociaal-culturele volwassenenorganisaties met een landelijke werking: behoeft geen verdere uitleg;

17° sociaal-culturele volwassenenorganisaties met een regionale werking: behoeft geen verdere uitleg;

18° werkingssubsidie: hier wordt verduidelijkt wat er onder een werkingssubsidie verstaan wordt. Conform de Cultuurpactwetgeving moet die bestaan uit de subsidiëring van een kern van personeelsleden, een basistoelage voor de werking en een subsidiëring op grond van werkelijk gepresteerde activiteiten;

19° werkjaar: behoeft geen verdere uitleg.

HOOFDSTUK 3.

Omschrijft de doelstellingen en de beleidsinstrumenten;

Artikel 3

De Vlaamse Gemeenschap wil met dit decreet bijdragen aan de opbouw van een duurzame, inclusieve, niet-gesegregeerde, solidaire en democratische samenleving:

Een duurzame samenleving is een samenleving die voorziet in de behoeften van de huidige generatie zonder dat de voorziening in de behoeften van toekomstige generaties in gevaar wordt gebracht.

Een inclusieve samenleving is een samenleving die actief inzet op volwaardige participatie van iedereen. In een inclusieve samenleving staan wederkerigheid en betrokkenheid centraal en wordt uitsluiting tegengegaan.

Een niet-gesegregeerde samenleving is een samenleving waarin veel contacten worden gelegd tussen individuen, groepen en gemeenschappen en waar bruggen worden gebouwd over verschillen heen.

Een solidaire samenleving is een samenleving waar er bereidheid is om middelen maar ook immateriële zaken als tijd en ruimte met elkaar te delen en te herverdelen vanuit lotsverbondenheid en loyaliteit.

Dit decreet wil haar doelstellingen bereiken door de civiele samenleving te erkennen, te waarderen en te versterken. Burgerschap en de civiele samenleving zijn essentieel voor een gezonde democratie. Actieve betrokkenheid, deelnemen en deelhebben aan de samenleving dragen bij tot gedeeld burgerschap en tot processen van samenlevingsopbouw en maatschappelijke vernieuwing. Zowel het individu als de samenleving varen wel bij dat actief en gedeeld burgerschap voor zover niemand achterblijft en iedereen gelijkwaardig kan participeren.

Het kader waarbinnen dit gebeurt is de gemeenschappelijke sokkel van waarden, fundamentele rechten en vrijheden, die kenmerkend zijn voor onze moderne democratie. Zij vinden hun oorsprong in de Verlichting en hebben hun beslag gekregen in de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens. De grondbeginselen die hieruit voortvloeien zijn onder meer het recht op vrije meningsuiting, de gelijkheid tussen man en vrouw, de scheiding van kerk en staat,

en ook het bieden van gelijke kansen, het uitsluiten van discriminatie en het bestrijden van racisme.

Sociaal-culturele volwassenenorganisaties nemen in de civiele samenleving een belangrijke plaats in. Ze nemen er een verbindende, kritische en laboratoriumrol op en dragen bij aan de opbouw en vernieuwing van de samenleving. Om die reden acht de Vlaamse Gemeenschap het van belang om het sociaal-cultureel volwassenenwerk te ondersteunen.

Het decreet subsidieert sociaal-culturele organisaties aan de hand van de volgende instrumenten:

1° De werkingssubsidies voor de sociaal-culturele volwassenenorganisaties met een landelijke werking hebben tot doelstelling om vanuit het civiel perspectief sociaal-culturele organisaties te ondersteunen die een Vlaanderenbrede werking ontplooiën, al dan niet in combinatie met Brussel-Hoofdstad, en die, vanuit een weloverwogen functiekeuze, op eigen initiatief een bijdrage leveren aan de doelstelling van het decreet, vermeld in het eerste lid.

2° Met de werkingssubsidies voor sociaal-culturele volwassenenorganisaties met een regionale werking wil de Vlaamse Gemeenschap per regio of voor verschillende regio's samen één sociaal-culturele volwassenenorganisatie subsidiëren die een regionale werking ontplooit, en die aan de hand van de vier sociaal-culturele functies een bijdrage levert aan de doelstelling van het decreet, vermeld in het eerste lid.

3° Met de werkingssubsidies voor het steunpunt sociaal-cultureel werk wil de Vlaamse Gemeenschap bijdragen tot de ondersteuning en ontwikkeling van zowel het sociaal-culturele veld als zijn sociaal-culturele werkers, en zijn sociaal-culturele organisaties.

4° De projectregeling heeft als doelstelling om nieuwe sociaal-culturele initiatieven sneller te kunnen ondersteunen, en een laagdrempelige toegang tot het decreet te bieden. Daarnaast wil de Vlaamse Gemeenschap met deze projectregeling de realisatie van de laboratoriumrol en daarmee ook processen van maatschappelijke innovatie ondersteunen.

5° Met de tussenkomsten in de kosten voor een initiatief met buitenlandse actoren wil de Vlaamse Gemeenschap initiatieven ondersteunen die een meerwaarde bieden aan de internationale uitstraling van de sociaal-culturele sector.

In de Europese regelgeving is staatssteun aan ondernemingen in beginsel verboden en bestaat er een meldingsplicht bij de Europese commissie voor staatssteun. Er bestaan evenwel toch mogelijkheden om staatssteun te verlenen. Een van die mogelijkheden is de algemene groepsvrijstellingsverordening. Op basis hiervan kunnen overheden voor bepaalde beleidsdoelen steun verlenen zonder dat een formele aanmeldingsprocedure nodig is. Steun die wordt toegekend op grond van dit decreet en de uitvoeringsbesluiten ervan, wordt verleend binnen de grenzen en de voorwaarden, vermeld in de algemene groepsvrijstellingsverordening.

HOOFDSTUK 4.

Omvat de gemeenschappelijke bepalingen voor alle subsidies.

Artikel 4

Het eerste lid bepaalt dat het budget voor de uitvoering van dit decreet geen automatisch of vaststaand gegeven is, maar jaarlijks wordt onderhandeld bij de begrotingsbesprekingen en vervolgens vastgelegd wordt in de uitgavenbegroting.

Het tweede en het derde lid geven uitvoering aan de Europese regels inzake staatssteun. Zoals vermeld in artikel 3 wordt ter verwezenlijking van de doelstellingen van dit decreet voorzien in verschillende subsidie-instrumenten. Het

valt daarbij niet uit te sluiten dat minstens een deel van de toegekende subsidies beschouwd dient te worden als staatssteun in de zin van artikel 107 VWEU. Dit artikel bepaalt in dat opzicht dat bij de toekenning van steun in het kader van dit decreet steeds de bepalingen van de Algemene Groepsvrijstellingsverordening zullen worden nageleefd, op grond waarvan de steun als verenigbaar met de interne markt beschouwd wordt. Wanneer een steunregeling zich beroept op deze Algemene Groepsvrijstellingsverordening moeten enkele grenzen en voorwaarden uit deze verordening uitdrukkelijk opgenomen worden in de betrokken steunregelingen. Gelet op die vereiste worden in artikel 4 van dit decreet enkele voorwaarden uit de Groepsvrijstellingsverordening expliciet overgenomen als subsidievoorwaarden.

Ook de overige bepalingen van de Algemene Groepsvrijstellingsverordening zullen steeds worden nageleefd door de administratie bij de toekenning van subsidies binnen dit decreet.

De steunintensiteit per begunstigde zal daarbij steeds conform artikel 53, lid 6 tot en met lid 9, van de Algemene Groepsvrijstellingsverordening zijn.

Artikel 5

Omschrijft de ontvankelijkheidsvoorwaarden. Ontvankelijkheidsvoorwaarden zijn de voorwaarden waaraan voldaan moet zijn opdat een subsidieaanvraag verder behandeld kan worden. Ze houden een technische, feitelijk meetbare toets in, die geen inhoudelijke afweging vergt, resulterend in een ja of nee. Dit wordt beoordeeld door de administratie.

Elke aanvrager van een subsidie moet een rechtspersoon zonder winstgevend doel zijn, met andere woorden een privaatrechtelijke rechtspersoon waarvan de uitkering van vermogensvoordelen aan de leden of vennoten wettelijk of statutair is uitgesloten.

Voorts behoeft dit artikel geen verdere uitleg.

Artikel 6

Bevat een delegatie naar de Vlaamse Regering voor het bepalen van de nadere procedurele regels. De algemene principes, voorwaarden en criteria, en de algemene regels voor beoordeling en toezicht zijn conform de Cultuurpactwetgeving van 1973 bepaald in het decreet. De nadere bepaling heeft enkel betrekking op in de tijd wijzigbare manieren van uitvoering, de nadere uitwerking van beoordelingscriteria, nadere administratieve verplichtingen voor de ontvanger van een subsidie, en de modaliteiten inzake de toekenning en uitbetaling van, en toezicht op een subsidie. Conform de Cultuurpactwetgeving kunnen er geen nieuwe subsidievoorwaarden bij besluit van de Vlaamse Regering worden ingevoerd.

Door deze delegatie naar de Vlaamse Regering realiseert de decreetgever een aanzienlijke vereenvoudiging ten opzichte van het decreet van 7 juli 2017. Het houdt rekening met de richtlijnen van de Raad van State en de omzendbrief Wetgevingstechniek die aanraden om in een decreet de hoofdlijnen te bepalen, met het oog op gelijkberechtiging en de billijke inzet van gemeenschapsmiddelen, en alles wat met uitvoering te maken heeft te delegeren naar de Vlaamse Regering. Dit kan betrekking hebben tot procedures, tijdstippen, aantallen, bedragen, percentages, samenstelling van dossiers, benoemingen enzovoort. De Vlaamse Regering kan op haar beurt het vastleggen van bepaalde details doordelegeren aan de minister van Cultuur of aan de administratie.

De uitwerking van bijvoorbeeld de repliekprocedure is een onderdeel van de evaluatie- of beoordelingsprocedure bij werkingssubsidies en hoort niet in het decreet thuis. Dit wordt bijgevolg gedelegeerd naar de Vlaamse Regering.

Voor de uitwerking van de nadere regels houdt de Vlaamse Regering rekening met de eigenheid van elk subsidie-instrument en de proportionaliteit ten opzichte van de eventuele begrenzing van het maximale subsidiebedrag. Dat betekent bijvoorbeeld dat de modaliteiten voor het bekomen van een tussenkomst in reiskosten minder stringent zijn dan de modaliteiten voor het bekomen van een werkingssubsidie.

Artikel 7

Behoeft geen verdere uitleg.

Artikel 8

Organisaties die op basis van dit decreet een subsidie ontvangen zijn onderworpen aan bepaalde verplichtingen, de subsidievereisten. De administratie controleert of de organisatie voldoet aan deze subsidievereisten, en of de subsidie wordt aangewend voor het doel waarvoor ze is verleend.

Aangezien de Algemene Bepalingenwet deel uitmaakt van een bindend opgelegde regelgeving vanwege de federale overheid aan de gemeenschappen en gewesten, kan de decreetgever in beginsel niet in meer specifieke regeling voorzien, tenzij via de toepassing van artikel 10 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming van de instellingen. Dat artikel bepaalt dat decreten rechtsbepalingen kunnen bevatten waarvoor de decreetgever niet bevoegd is, voor zover het bepalingen betreft die noodzakelijk zijn voor de uitoefening van hun bevoegdheid.

Artikel 11 van de Algemene Bepalingenwet bepaalt dat iedere subsidie verleend door de in artikel 2 opgesomde gemeenschappen en gewesten of door een rechtspersoon, die rechtstreeks of onrechtstreeks door één van die gemeenschappen en gewesten wordt gesubsidieerd, daarin begrepen ieder door hen zonder interest verleend terugvorderbaar voorschot, moet worden aangewend voor de doeleinden, waarvoor zij werd verleend. De mogelijkheid voor de aanvrager om te motiveren dat afwijkingen van het aanvraagdossier of het geactualiseerde beleidsplan noodzakelijk waren, steunt op het principe van de impliciete bevoegdheden en voldoet aan de voorwaarden voor het invoeren van artikel 10 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980. De voorgestelde aanvulling is immers noodzakelijk voor de zinvolle uitoefening van een aan de gemeenschappen uitdrukkelijk toegewezen bevoegdheid. Bij de realisatie van een voorgenomen werking of het opzetten van een sociaal-cultureel project spelen vele omstandigheden mee die ertoe kunnen leiden dat de werking of het project, ondanks de geleverde inspanningen van de organisatie en de overige betrokkenen, niet loopt zoals gepland. Het zou onredelijk zijn, en geheel tegen de basisgedachte van de ondersteuning van het op veranderingsprocessen gerichte sociaal-cultureel volwassenenwerk in, om in dergelijke gevallen steeds tot een verplichte en volledige terugvordering over te moeten gaan zonder rekening te kunnen houden met de specifieke omstandigheden van elk geval. De federale aangelegenheid leent zich tot een gedifferentieerde regeling en er is sprake van een marginale weerslag van de hier voorgestelde afwijking.

Toelichting bij de subsidievereisten voor alle ontvangers van een subsidie:

1° behoeft geen verdere uitleg;

2° behoeft geen verdere uitleg.

Toelichting bij de specifieke subsidievereisten voor de ontvangers van een werkingssubsidie:

1° de organisatie is verplicht om in het derde jaar van de beleidsperiode tijdig een volledig voortgangsrapport in te dienen in het Nederlands. Het voortgangsrapport betreft een stand van zaken over de uitvoering van het beleidsplan in de eerste twee jaren van de beleidsperiode en een vooruitblik op de geplande uitvoering van het beleidsplan voor het lopende jaar en de laatste twee jaar van de beleidsperiode.

2° de organisatie is verplicht om jaarlijks tijdig een financieel verslag in te dienen bestaande uit een resultatenrekening, een balans en een begroting. Positieve financiële resultaten kunnen uitsluitend naar het maatschappelijk doel van de organisatie gaan.

3° een derde verplichting betreft het jaarlijks aanleveren van alle nuttige en noodzakelijke gegevens over de werking in de gevraagde vorm. Dit betekent onder meer dat alle sociaal-culturele volwassenenorganisaties jaarlijks allerlei beleidsrelevante gegevens aanleveren via de webtoepassing die de administratie hiervoor ter beschikking stelt.

4° over de principes van goed bestuur kan de Vlaamse Regering nadere richtlijnen bepalen, met de bedoeling te kunnen verwijzen naar bepaalde afsprakenkaders of codes die hiervoor binnen de culturele sector worden ontwikkeld.

5° behoeft geen verdere uitleg.

6° de organisatie is verplicht om binnen de drie maanden na het begin van de beleidsperiode minimaal één voltijds equivalent personeelslid in loondienst te hebben;

7° de organisatie engageert zich om bij en tijdens het uitvoeren van de gesubsidieerde activiteit het Nederlands te gebruiken.

Toelichting bij de specifieke subsidievereisten voor de ontvangers van een projectsubsidie:

1° behoeft geen verdere uitleg.

2° de organisatie engageert zich om bij en tijdens het uitvoeren van de gesubsidieerde activiteit het Nederlands te gebruiken.

Toelichting bij de specifieke subsidievereisten voor de ontvangers van een tussenkomst in de kosten voor een initiatief met buitenlandse actoren:

1° behoeft geen verdere uitleg;

2° behoeft geen verdere uitleg.

Artikel 9

Het toezicht op de verantwoording van de subsidie wordt in het uitvoeringsbesluit uitgewerkt, waarbij de Vlaamse Codex Overheidsfinanciering de richtlijnen bepaalt.

Somt de mogelijke sancties op als er bij het toezicht ernstige tekortkomingen worden vastgesteld, en legt ook hier de nadruk op de redelijke verhouding, de proportionaliteit. Een ernstige tekortkoming kan bijvoorbeeld zijn dat er met de subsidie andere activiteiten zijn gerealiseerd dan waarvoor de subsidie was bedoeld.

De opgesomde mogelijke sancties impliceren een verruiming van artikel 13 van de Algemene Bepalingenwet, die enkel voorziet in een (volledige) automatische terugbetaling van reeds uitgekeerde middelen als de begunstigde de voorwaarden niet naleeft waaronder de subsidie werd verleend, de subsidie niet aanwendt voor de doeleinden waarvoor zij werd verleend of de controle verhindert, zonder dat er een appreciatiemogelijkheid vanwege de overheid is. Deze mogelijkheid tot afweging en differentiëring steunt op het principe van de impliciete bevoegdheden en voldoet aan de voorwaarden voor het invoeren van artikel 10 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980. De voorgestelde aanvulling is immers noodzakelijk voor de zinvolle uitoefening van een aan de gemeenschappen uitdrukkelijk toegewezen bevoegdheid. Net zoals gemotiveerd in de toelichting bij artikel 8, zou het onredelijk zijn om in

gevallen, waar ondanks alle inspanningen van de betrokkenen iets niet loopt zoals gepland, steeds te moeten overgaan tot volledige terugvordering.

Een van de mogelijke sancties na het toezicht op werkingssubsidies met een beheersovereenkomst is een bijsturing van het beleid. Hiermee wordt een bijsturing van het inhoudelijk of zakelijk beleid bedoeld, bijvoorbeeld in de vorm van een aanpassing van het beleidsplan. Er kan niet worden ingegrepen op de autonomie van het bestuur van een sociaal-culturele volwassenenorganisatie die verantwoordelijk is voor de benoeming van de inhoudelijke of zakelijke leiding.

Artikel 10

Behoeft geen verdere uitleg.

HOOFDSTUK 5.

Omvat de bepalingen voor de werkingssubsidies binnen dit decreet.

Afdeling 1.

Omvat de algemene bepalingen voor de werkingssubsidies.

Artikel 11

Dit artikel voorziet de rechtsgrond aan de Vlaamse Regering om werkingssubsidies toe te kennen aan respectievelijk sociaal-culturele volwassenenorganisaties met een landelijke werking, sociaal-culturele volwassenenorganisaties met een regionale werking, en aan een steunpunt voor sociaal-cultureel werk.

Reservevorming is mogelijk ten belope van maximum 20% van het subsidiebedrag op jaarbasis. Doorheen de volledige subsidieperiode kan maximaal 50% van de op jaarbasis toegekende subsidie in reserve worden gecumuleerd. Als de subsidiërende overheid dit uitdrukkelijk motiveert, kan in het besluit tot toekenning van de subsidie worden afgeweken van die maximumpercentages. De concrete modaliteiten rond de reservevorming dient de subsidieverstrekker dus zelf uit te werken en op te nemen. Het blijft belangrijk dat de reserve enkel mag worden aangewend voor de doelstelling waarvoor de initiële subsidie werd toegekend. Dezelfde doelstelling vereist niet noodzakelijk volledig dezelfde activiteit. Een doelstelling moet breder worden gelezen. De aanwending van de reserves moet, zoals bij de reguliere aanwending van subsidies, worden verantwoord door de subsidieverstrekker.

Artikel 12

Het eerste lid bepaalt dat werkingssubsidies voor organisaties met een landelijke werking en organisaties met een regionale werking enkel kunnen worden toegekend indien er aan de ontvankelijkheidsvoorwaarden en subsidievoorwaarden wordt voldaan.

Het tweede lid bepaalt dat werkingssubsidies voor een steunpunt sociaal-cultureel werk enkel kunnen worden toegekend indien er aan de ontvankelijkheidsvoorwaarden wordt voldaan.

Het derde lid omschrijft de aspecten van de werking die gesubsidieerd worden met de werkingssubsidies.

Het vierde lid houdt in dat organisaties die een werkingssubsidie ontvangen, automatisch erkend zijn binnen dit decreet. Sinds het decreet van 7 juli 2017 is er geen juridisch verschil meer tussen erkennings- en subsidiëringsvoorwaarden. De erkenning blijft evenwel ook in dit decreet bestaan omdat het relevant kan zijn voor organisaties om toegang te krijgen tot middelen en diensten, zoals bijvoorbeeld subsidies binnen andere beleidsdomeinen, en toegang tot bepaalde faciliteiten zoals goedkopere tarieven bij de huur van culturele infrastructuur.

Artikel 13

Dit artikel bepaalt dat de Vlaamse regering beslist na advies van de beoordelingscommissie. Het advies van de beoordelingscommissie komt tot stand aan de hand van de beoordelingscriteria, vermeld in artikel 15.

Artikel 14

De subsidievoorwaarden zijn van toepassing op de werkingssubsidies voor organisaties met een landelijke werking en organisaties met een regionale werking.

Indien de subsidieaanvraag niet voldoet aan één van de volgende subsidievoorwaarden, zal de beoordelingscommissie adviseren om geen subsidie toe te kennen aan de aanvrager:

1° bepaalt dat organisaties enkel in aanmerking komen voor subsidiëring indien hun sociaal-culturele werking zich richt op volwassenen in hun vrije tijd. Met vrije tijd wordt de tijd aangegeven die volwassenen niet hoeven te besteden aan verplichte of noodzakelijke activiteiten zoals betaalde arbeid, school- of beroepsopleiding. De organisatie moet in de subsidieaanvraag op een transparante manier aantonen dat de toegekende subsidie hoofdzakelijk zal worden aangewend voor een werking en activiteiten die betrekking hebben tot de vrijetijdsbesteding van volwassenen.

De sociaal-culturele werking van de gesubsidieerde organisatie speelt zich hoofdzakelijk af in de vrije tijd. Dit betekent dat de organisatie zich primair, voor het grootste deel dus, richt op volwassenen in hun vrije tijd. Indien een deel van de gesubsidieerde werking van een organisatie zich toch buiten de vrije tijd afspeelt moet dit altijd secundair zijn aan de werking binnen de vrije tijd, en moet dit worden verantwoord vanuit de missie en visie van de organisatie (bijvoorbeeld door het werken met multiplicatoren). Organisaties kunnen in het niet-gesubsidieerde deel van hun werking wel activiteiten ontplooiën die buiten de vrije tijd plaatsvinden, bijvoorbeeld in de arbeidstijd of in het kader van een beroepsopleiding.

2° bepaalt dat organisaties die een subsidie aanvragen moeten kunnen aantonen dat ze minimaal twee jaar voorafgaand aan de aanvraag een sociaal-culturele werking hebben ontplooid. Hieruit vloeit voort dat organisaties die op het moment van de subsidieaanvraag jonger zijn dan twee jaar niet in aanmerking komen voor een positief subsidieadvies.

3° Onze samenleving wordt in toenemende mate gekenmerkt door diversiteit. In zo'n samenleving is het realiseren van de verbindende rol, één van de drie sociaal-culturele rollen, essentieel. Door in te zetten op verbinding brengen sociaal-culturele volwassenenorganisaties relatienetwerken tot stand waarin individuen, groepen en gemeenschappen zich kunnen verhouden tot andere individuen, groepen en gemeenschappen, en tot de samenleving in haar geheel. Verbinding heeft dus betrekking op de vorming van groepen en gemeenschappen enerzijds en op de connectie tussen groepen en gemeenschappen anderzijds.

Verbinding als vorming van groepen en gemeenschappen kan zich onder meer realiseren rond gedeelde persoonskenmerken als gender, ideologie, etnisch-culturele afkomst, maatschappelijke positie. De geschiedenis heeft aangetoond dat deze vorm van verbinding een belangrijke rol speelt in emancipatieprocessen. De genderbewegingen, arbeidersbewegingen, etnisch-culturele verenigingen, armoedeverenigingen en belangenorganisaties voor mensen met een handicap zijn voorbeelden waarbij verbinding op basis van gedeelde persoonskenmerken de noodzakelijke voorwaarde vormde voor het versterken van individuen, groepen en gemeenschappen in de ontwikkeling van identiteit en het verwerven van een krachtige positie in de civiele samenleving.

Verbinding als connectie tussen groepen en gemeenschappen realiseert zich door bruggen te slaan tussen groepen en gemeenschappen over verschillen in persoonskenmerken, achtergronden, interesses of ambities heen.

Waar verbinding als vorming van groepen en gemeenschappen louter leidt tot afscherming en versterking van intra-groep identiteiten, zonder aandacht voor verbinding tussen groepen en gemeenschappen over verschillen heen, zou dit kunnen leiden tot een gesegregeerde en gepolariseerde samenleving. Om een bijdrage te leveren aan de versterking van een duurzame, inclusieve, niet-gesegregeerde, solidaire en democratische samenleving door de civiele samenleving te versterken is verbinding als connectie tussen groepen en gemeenschappen – of anders gezegd: de brugfunctie – dus essentieel. Hieruit vloeit voort dat enkel organisaties die bewust inzetten op deze maatschappelijke brugfunctie in aanmerking komen voor een positief subsidieadvies.

Het tegengaan van segregatie is een van de ambities van het Horizontaal Integratie- en Gelijke Kansenbeleidsplan 2020-2024 van de Vlaamse Regering:

In Vlaanderen bouwen we aan één gemeenschap. Om aan één gemeenschap te bouwen, dienen muren gesloopt te worden. Muren die zijn opgetrokken tussen gemeenschappen en individuen. We gaan voor een open samenleving. We zorgen ervoor dat we elkaar begrijpen en met elkaar in communicatie kunnen treden. We doorbreken consequent elke vorm van segregatie en zetten volop in op netwerken. Segregatie leidt immers tot wij-zij denken. Netwerken daarentegen zijn cruciaal om iemands horizon te verruimen, om de ander of het andere te leren kennen. Een open gemeenschap zorgt voor open geesten, en die hebben we nodig om samen te bouwen aan het Vlaanderen van morgen. Een Vlaanderen waar plaats is voor meerlagige identiteiten, met respect voor onze fundamentele waarden (p. 6).

Verbinding als vorming van groepen of gemeenschappen gebeurt vandaag ook op basis van het persoonskenmerk 'etnisch-culturele afkomst'. Dit proces is vergelijkbaar met historisch vergelijkbare emancipatieprocessen als boven vermeld. De decreetgever wil evenwel deze groepen en gemeenschappen stimuleren om niet louter terug te plooiën op hun etnisch-culturele identiteit maar ook de brugfunctie naar andere groepen, gemeenschappen en de bredere samenleving te slaan. Daarom is dit een subsidievoorwaarde.

In lijn met Artikel 9 van de Algemene Verordening Gegevensbescherming worden er bij de toetsing van deze subsidievoorwaarde nooit persoonsgegevens verwerkt waaruit ras of etnische afkomst, politieke opvattingen, religieuze of levensbeschouwelijke overtuigingen, of het lidmaatschap van een vakbond blijken, en verwerking van genetische gegevens, biometrische gegevens met het oog op de unieke identificatie van een persoon, of gegevens over gezondheid, of gegevens met betrekking tot iemands seksueel gedrag of seksuele gerichtheid.

Artikel 15

Het eerste lid bepaalt de beoordelingscriteria aan de hand waarvan de aanvragen voor werkingssubsidies worden beoordeeld en aan de hand waarvan de kwaliteit van de werking wordt geëvalueerd.

Om de kwaliteitsbeoordeling mogelijk te maken onderscheidt dit decreet elf beoordelingscriteria. De onderstaande omschrijving van beoordelingscriteria 2°, 5° en 6° heeft enkel betrekking tot organisaties met een landelijke werking. De omschrijving van deze beoordelingscriteria voor de organisaties met een regionale werking is bepaald in artikel 37.

Criteria 1° tot en met 8° zijn inhoudelijke beoordelingscriteria:

1° de missie en visie van de organisatie is op een kwaliteitsvolle manier uitgewerkt. Bovendien moet vanuit de uitwerking van de missie en visie blijken dat de organisatie een bijdrage wil leveren aan een duurzame, inclusieve, niet-gesegregeerde, solidaire en democratische samenleving;

2° de organisatie omschrijft de maatschappelijke context die voor haar actueel en relevant is. Het moet duidelijk zijn hoe de organisatie zich hiertoe verhoudt. Dit impliceert het innemen van een positie en het maken van keuzes.

3° de organisatie omschrijft hoe haar missie en visie, en haar keuzes met betrekking tot de maatschappelijke context zich vertalen in strategische doelstellingen. Strategische doelstellingen zijn algemene doelstellingen, eerder op lange termijn, die in principe extern gericht zijn. Ze houden verband met de maatschappelijke ambities van de sociaal-culturele organisatie. Om de strategische doelstellingen te realiseren worden er per strategische doelstelling operationele doelstellingen geformuleerd. Operationele doelstelling zijn eerder korte- of middellange termijn doelstellingen, die zowel extern als intern gericht kunnen zijn. Operationele doelstellingen zijn concreter dan strategische doelstellingen, en kunnen idealiter meetbaar gemaakt worden aan de hand van indicatoren. Die indicatoren kunnen, afhankelijk van de aard van de operationele doelstelling, betrekking hebben op bijvoorbeeld output, outcome, of impact. Operationele doelstellingen mogen, maar moeten niet SMART geformuleerd worden. Het beleidsplan met het doelstellingenkader wordt in de eerste plaats beschouwd als een strategisch werkinstrument waarmee de keuzes en de richting van de uitvoering van de werking wordt bepaald en onderbouwd.

4° de organisatie realiseert op een kwaliteitsvolle manier een bijdrage aan alle drie de sociaal-culturele rollen: de verbindende, de kritische en de laboratoriumrol. Hierbij is het toegestaan om meer gewicht bij de een of andere rol te leggen, zolang alle drie de rollen worden vervuld.

5° de sociaal-culturele volwassenenorganisatie met een landelijke werking zet in op minimaal twee sociaal-culturele functies. Uit de verduidelijking van de functiekeuze en de functiemix moet duidelijk worden hoe die in verband staan met de missie en visie van de organisatie. Daarnaast moeten de functies op een kwaliteitsvolle manier in de praktijk worden gebracht.

6° sociaal-culturele volwassenenorganisaties met een landelijke werking moeten "Vlaanderenbreed" werken, al dan niet in combinatie met een werking in Brussel-Hoofdstad. Dit betekent dat de werking van betekenis moet zijn voor het gehele Nederlandse taalgebied, al dan niet in combinatie met het tweetalige gebied Brussel-hoofdstad. Bijvoorbeeld: een organisatie die een werking ontplooit rond lokale thema's die enkel maar relevant zijn voor een welbepaalde stad of regio komen niet in aanmerking voor een structurele werkingssubsidie voor organisaties met een landelijke werking.

Een Vlaanderenbrede werking impliceert ook dat de organisatie voldoende uitstraling heeft in het Nederlandse taalgebied, al dan niet in combinatie met het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad. De "uitstraling" van een organisatie staat in verband met indicatoren als invloed, impact, bereik, spreiding ... Wegens de heterogeniteit van de werkingen binnen het sociaal-culturele werkveld komt de uitstraling van organisaties in het Nederlandse taalgebied op verschillende manieren tot uiting. Zo kan een organisatie bijvoorbeeld een Vlaanderenbrede uitstraling hebben omdat ze afdelingen heeft die verspreid zijn over verschillende regio's. Een andere organisatie, die

bijvoorbeeld geen afdelingen heeft, zou dan weer haar uitstraling kunnen aantonen doordat ze volwassenen bereikt over verschillende regio's. De voornoemde voorbeelden zijn niet-exhaustief.

Door de heterogeniteit van de werkingen en van de manieren waarop een organisatie een relevantie en uitstraling kan hebben in het Nederlandse taalgebied, al dan niet in combinatie met het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad, is het niet wenselijk om de indicatoren hiervoor vast te leggen in de regelgeving. Het is bijgevolg aan de organisaties zelf om te bepalen met welke kerncijfers ze hun relevantie en uitstraling aantonen.

7° om bij te dragen aan de doelstellingen van het decreet zetten sociaal-culturele volwassenenorganisaties vanuit een civiel perspectief in op sociaal-culturele participatie van iedereen. Elke sociaal-culturele volwassenenorganisatie maakt hierbij strategische keuzes met betrekking tot mensen, groepen en gemeenschappen die rechtstreeks het subject zijn van dit streven naar participatie. Deze strategische keuzes moeten ook duidelijk vertaald worden in de werking van de organisaties. Bijvoorbeeld: een organisatie kan streven naar meer maatschappelijke inclusie van mensen in armoede door zich rechtstreeks tot deze doelgroep te richten.

De sociaal-culturele participatie van iedereen impliceert aandacht voor de demografische realiteit van onze diverse samenleving en de uitdagingen die daarmee gepaard gaan. Het impliceert tevens de verlaging van participatiedrempels voor kansengroepen. Onderzoek toont immers aan dat plaatsen waar kansengroepen zich kunnen verenigen, hefboomen zijn voor hun verdere ontwikkeling en integratie in de maatschappij.

Binnen het ecosysteem van het sociaal-cultureel volwassenenwerk ontplooiën organisaties zeer heterogene werkingen ten aanzien van een grote diversiteit aan individuen, groepen en gemeenschappen. Op die manier draagt het gehele sociaal-culturele werkveld bij tot de sociaal-culturele participatie van iedereen.

Om bij te dragen aan de sociaal-culturele participatie van iedereen kunnen sociaal-culturele volwassenenorganisaties zich ook richten tot maatschappelijke actoren die niet noodzakelijk rechtstreeks het subject zijn van het streven naar de sociaal-culturele participatie van iedereen, maar die wel een belangrijke rol spelen in het mogelijk maken van meer participatie. Bijvoorbeeld: een organisatie die streeft naar meer inclusie van mensen in armoede kan zich richten tot maatschappelijke instituties, beleidsmakers of politici om een beleid te bepleiten dat minder obstakels opwerpt voor de maatschappelijke participatie van mensen in armoede.

8° sociaal-culturele volwassenenorganisaties zijn per definitie vrijwilligersorganisaties. Dit betekent dat mensen op vrijwillige basis verschillende rollen en taken kunnen opnemen binnen de werking van een organisatie. Hieruit vloeit voort dat organisaties een ondersteuningsbeleid voeren ten aanzien van hun vrijwilligers. Tenslotte impliceert het gegeven dat sociaal-culturele volwassenenorganisaties vrijwilligersorganisaties zijn dat de vrijwilligers betrokken worden, inspraak hebben, en participeren in de manier waarop de organisatie vorm krijgt. Het aantal vrijwilligers en hun rollen binnen de organisatie kunnen sterk verschillen, afhankelijk van het DNA van de organisatie.

Criteria 9°, 10° en 11° zijn zakelijke beoordelingscriteria:

9° Om de inhoudelijke doelstellingen te realiseren moet een organisatie een zakelijk beleid uitwerken en aantonen hoe de organisatie wordt beheerd.

Een onderbouwd, geïntegreerd beleid zet in op ontwikkeling en verbetering vertrekkende vanuit de eigenheid en specifieke situatie van de organisatie. De specifieke situatie van de organisatie wordt onder meer bepaald door de grootte van de organisatie, haar ontwikkelingsfase en interne en externe factoren.

Dit wil zeggen dat bij de beoordeling van het zakelijk beleid van de organisatie er rekening gehouden wordt met de schaalgrootte van de organisatie, met de ontwikkelingsfase waarin de organisatie zich bevindt (vrij jong of niet...), interne veranderingen (bijvoorbeeld een nieuwe directeur) en externe elementen (bijvoorbeeld besparingen of wijzigende omgevingsfactoren)

10° om het inhoudelijk beleidsplan te kunnen uitvoeren stelt de organisatie een realistisch meerjarenbegroting op en kan ze toelichten en onderbouwen welke financiële keuzes ze maakt. Ook hier is de link tussen het inhoudelijke en het zakelijke van belang: de organisatie kan ook onderbouwen hoe ze haar financiën, mensen en middelen zal inzetten ter realisatie van de strategische en operationele doelstellingen die ze formuleert.

11° ook de toepassing van de principes van goed bestuur wordt door de commissies geëvalueerd en beoordeeld. De vijf principes van goed bestuur zoals ze werden omschreven in de Leidraad voor Cultural Governance van het Bilzen Fonds (2012) vormden een voorbeeld voor het decreet van 2017 en liggen aan de basis van de subcriteria voor beoordeling en evaluatie die door de Vlaamse Regering zullen worden uitgewerkt bij het beoordelingscriterium over de toepassing van de principes van goed bestuur. In de Bestuurscode Cultuur, de vernieuwde versie van de Leidraad die in 2020 werd ontwikkeld, worden acht principes van goed bestuur geformuleerd. Deze komen overeen met de Leidraad van 2012, zijn een specificering van de Leidraad of worden elders in het decreet getoetst (zoals bv. principe 1 over de missie dat getoetst wordt in beoordelingscriterium 1).

Een onderbouwd, geïntegreerd beleid zet in op ontwikkeling en verbetering vertrekkende vanuit de eigenheid en specifieke situatie van de organisatie. De specifieke situatie van de organisatie wordt onder meer bepaald door de grootte van de organisatie, haar ontwikkelingsfase en interne en externe factoren.

Dit wil zeggen dat er bij de beoordeling van het zakelijk beleid van de organisatie rekening gehouden wordt met de schaalgrootte van de organisatie, met de ontwikkelingsfase waarin de organisatie zich bevindt (vrij jong of niet...), interne veranderingen (bijvoorbeeld een nieuwe directeur) en externe elementen (bijvoorbeeld besparingen of wijzigende omgevingsfactoren).

Het tweede lid bepaalt dat de Vlaamse Regering deze beoordelingscriteria in het uitvoeringsbesluit verder uitwerkt in subcriteria voor de beoordeling en subcriteria voor de evaluatie. De subcriteria voor de beoordeling zijn de technische specificaties en de beschrijvende onderdelen van de beoordelingscriteria met het oog op de beoordeling van een subsidieaanvraag. De subcriteria voor de evaluatie zijn de technische specificaties en de beschrijvende onderdelen van de beoordelingscriteria met het oog op de evaluatie van de werking van een organisatie.

Artikel 16

Behoeft geen verdere uitleg.

Artikel 17

Behoeft geen verdere uitleg.

Afdeling 2.

Omvat de bepalingen met betrekking tot de kwaliteitsbeoordeling van de werking van sociaal-culturele volwassenenorganisaties. De kwaliteitsbeoordeling gebeurt enerzijds door de beoordeling van de subsidieaanvraag en anderzijds door de evaluatie van de werking.

Onderafdeling 1.

Omvat de bepalingen met betrekking tot de expertencommissies.

Artikel 18

De pool van experts is een wervingsreserve waaruit de administratie kan putten voor de samenstelling van commissies die de uitvoering van dit decreet ondersteunen.

Artikel 19

Behoeft geen verdere uitleg.

Artikel 20

Behoeft geen verdere uitleg.

Artikel 21

Behoeft geen verdere uitleg.

Onderafdeling 2.

Omvat de bepalingen met betrekking tot de beoordeling van de subsidieaanvragen.

Artikel 22

Bij organisaties die reeds worden gesubsidieerd onder dit decreet neemt de beoordelingscommissie zowel de evaluatie van de voorbije en huidige werking in overweging, alsook de plannen van de organisaties met betrekking tot de toekomstige werking, zoals uiteengezet in het beleidsplan. Dit betekent dat, naast het beleidsplan, het evaluatierapport en desgevallend het remediëringsadvies, en de manier waarop de organisatie is omgegaan met eventuele aanbevelingen geformuleerd bij de beoordeling, allemaal elementen zijn waarop de subsidieaanvraag wordt beoordeeld. Andere elementen die mee worden genomen in de beoordeling zijn de algemene informatie en gegevens met betrekking tot de werking, zoals bepaald door de Vlaamse Regering. De inhoudelijke en zakelijke kwaliteit van de subsidieaanvraag, en de link tussen het de inhoudelijke en de zakelijke aspecten van het beleidsplan worden getoetst aan de hand van de beoordelingscriteria vernoemd in artikel 15.

De subsidieaanvragen van organisaties die nog geen subsidie ontvangen binnen het huidige decreet worden aan de hand van de beoordelingscriteria in artikel 16 beoordeeld op basis van het beleidsplan, de algemene informatie en gegevens met betrekking tot de werking, zoals door de Vlaamse Regering bepaald, en een gesprek met de organisatie.

Artikel 23

Bij de beoordeling kent de beoordelingscommissie een score toe aan elk beoordelingscriterium. Die score kan de volgende vormen aannemen: "voldoet", "voldoet ten dele", "onvoldoende". De beoordelingscommissie kent een "voldoet" toe op een beoordelingscriterium, als de organisatie dat beoordelingscriterium op voldoende wijze invult. De beoordelingscommissie kent een "voldoet ten dele" toe, als ze vaststelt dat de organisatie dat beoordelingscriterium op voldoende wijze invult, maar meent dat een of een aantal aspecten van de werking verbeterd of versterkt kunnen worden. De organisatie bouwde met andere woorden een goede basis uit, waarop nu verder gebouwd kan worden. De beoordelingscommissie kent een "onvoldoende" toe, als de invulling van het beoordelingscriterium ontoereikend is en de organisatie haar werking, strategie, aanpak moet bijsturen.

De beoordelingscommissie formuleert voor elk beoordelingscriterium waarvoor het eindresultaat "onvoldoende" is één of meer aanbevelingen. Dit zijn de verbeteracties die door de beoordelingscommissie worden verwacht met betrekking tot de beoordelingscriteria waarop een onvoldoende werd gescoord.

Het laatste lid verleent de Vlaamse Regering de bevoegdheid om het belang van de verschillende beoordelingscriteria te bepalen voor de bepaling van het eindresultaat van het advies. Hierbij zal uiteraard het gelijkheidsbeginsel gerespecteerd worden, en blijft het belang dat aan de verschillende beoordelingscriteria toegekend zal worden afhankelijk van en in proportie met de relevantie van de verschillende beoordelingscriteria.

Om een gelijksoortige toepassing van het beoordelingskader door de verschillende commissies te garanderen wordt er bij de uitwerking van de beoordelingsprocedure voldoende aandacht besteed aan inhoudelijke afstemming tussen de beoordelingscommissies. Inhoudelijke afstemming wordt onder bewerkstelligd door afspraken tussen de administratie en het steunpunt over de correcte interpretatie en toepassing van het beoordelingskader, het lidmaatschap van een interne expert van de administratie binnen de beoordelingscommissies, alsook de organisatie van afstemmingsvergaderingen tussen de voorzitters van de beoordelingscommissies tijdens de beoordelingsprocedure.

Artikel 24

De beoordeling van de subsidieaanvraag resulteert in een gemotiveerd advies aan de Vlaamse Regering. Dat advies kan het volgende eindresultaat aannemen: positief, positief met aanbevelingen of negatief.

Het voornoemde eindresultaat wordt bepaald aan de hand van de volgende regels:
1° de organisatie krijgt een positief advies als ze op geen enkel beoordelingscriterium een onvoldoende scoort;
2° de organisatie krijgt een positief advies met aanbevelingen als ze op minimaal één en maximaal vier van de volgende beoordelingscriteria een onvoldoende scoort: 1°, 2°, 3°, 4°, 7°, 8°, 9°, 11°.
3° de organisatie krijgt een negatief advies als ze op vijf of meer van de volgende beoordelingscriteria een onvoldoende scoort: 1°, 2°, 3°, 4°, 7°, 8°, 9°, 11°.
4° de organisatie krijgt een negatief advies als ze op minstens één van de volgende beoordelingscriteria een onvoldoende scoort: 5°, 6°, en 10°.

Onderafdeling 3.

Omvat de bepalingen met betrekking tot de evaluatie van de werking van gesubsidieerde sociaal-culturele volwassenenorganisaties.

Artikel 25

De kwaliteit van de werking van de sociaal-culturele volwassenenorganisaties die een structurele werkingssubsidie sociaal-cultureel volwassenenwerk ontvangen, wordt geëvalueerd door de administratie op basis van een plaatsbezoek. Bij het plaatsbezoek gaat de administratie, bijgestaan door twee externe experts, in gesprek met de organisatie over de werking. Dit gesprek wordt voorbereid aan de hand van de documenten en informatie die nader wordt bepaald door de Vlaamse Regering (Art. 6, 3°).

Artikel 26

De organisaties met een landelijke werking ontvangen na het plaatsbezoek een evaluatierapport. Het evaluatierapport bevat minimaal een score voor elk van de beoordelingscriteria en een eindresultaat. Die score kan de volgende vormen aannemen: "voldoet", "voldoet ten dele", "onvoldoende". De administratie kent een "voldoet" toe op een beoordelingscriterium, als de organisatie dat beoordelingscriterium op voldoende wijze invult. De administratie kent een "voldoet ten dele" toe, als ze vaststelt dat de organisatie dat beoordelingscriterium op voldoende wijze invult, maar meent dat een of een aantal aspecten van de werking verbeterd of versterkt kunnen worden. De organisatie bouwde met andere woorden een goede basis uit, waarop nu verder gebouwd kan worden. De administratie kent een "onvoldoende" toe, als de invulling van het beoordelingscriterium ontoereikend is en de organisatie haar werking, strategie, aanpak moet bijsturen.

De administratie formuleert voor elk beoordelingscriterium waarvoor het eindresultaat "onvoldoende" is één of meer aanbevelingen. Dit zijn de verbeteracties die door de administratie worden verwacht met betrekking tot de beoordelingscriteria waarop een onvoldoende werd gescoord.

Het laatste lid verleent de Vlaamse Regering de bevoegdheid om het belang van de verschillende beoordelingscriteria te bepalen voor de bepaling van het eindresultaat van de evaluatie. Hierbij zal het gelijkheidsbeginsel gerespecteerd worden, en blijft het belang dat aan de verschillende beoordelingscriteria toegekend zal worden afhankelijk van en in proportie met de relevantie van de verschillende beoordelingscriteria.

Artikel 27

Het eindresultaat van het evaluatierapport kan de volgende vormen aannemen: positieve evaluatie, positieve evaluatie met aanbevelingen, negatieve evaluatie.

Het voornoemde eindresultaat wordt bepaald aan de hand van de volgende regels:

- 1° de organisatie krijgt een positieve evaluatie als ze op geen enkel beoordelingscriterium een onvoldoende scoort;
- 2° de organisatie krijgt een positieve evaluatie met aanbevelingen als ze op minimaal één en maximaal vier van de volgende beoordelingscriteria een onvoldoende scoort: 1°, 2°, 3°, 4°, 7°, 8°, 9°, 11°.
- 3° de organisatie krijgt een negatieve evaluatie als ze op vijf of meer van de volgende beoordelingscriteria een onvoldoende scoort: 1°, 2°, 3°, 4°, 7°, 8°, 9°, 11°.
- 4° de organisatie krijgt een negatieve evaluatie als ze op minstens één van de volgende beoordelingscriteria een onvoldoende scoort: 5°, 6°, en 10°.

Artikel 28

Organisaties met een negatieve evaluatie worden geacht om binnen de remediëringstermijn van maximaal 12 maanden processen te initiëren en acties te ondernemen om de werking te verbeteren en tegemoet te komen aan de aanbevelingen in het evaluatierapport. De organisatie rapporteert hierover in het remediëringsrapport, dat voor het verstrijken van de remediëringstermijn wordt ingediend. De remediëringstermijn begint op de dag dat het evaluatierapport aan de organisatie wordt bezorgd.

Het remediëringsrapport wordt voorgelegd aan een beoordelingscommissie. De beoordelingscommissie beoordeelt de kwaliteit en effectiviteit van de ondernomen verbeterprocessen en -acties. Indien de beoordelingscommissie oordeelt dat de ondernomen verbeterprocessen en -acties van die aard zijn dat ze de werking van de organisatie (op korte termijn) fundamenteel (zullen) verbeteren, formuleert ze een

positief remediëringsadvies. Indien dat niet het geval is ontvangt de organisatie een negatief remediëringsadvies.

Met een positief remediëringsadvies adviseert de beoordelingscommissie om de subsidieaanvraag van de organisatie voor de volgende beleidsperiode voor te leggen aan de beoordelingscommissie. Met een negatief remediëringsadvies adviseert de beoordelingscommissie de stopzetting van subsidiëring.

De Vlaamse Regering beslist uiterlijk 15 maart van het jaar volgend op het verstrijken van de remediëringstermijn, of ze het positief of negatief remediëringsadvies al dan niet volgt.

Onderafdeling 4.

Artikel 29

Creëert de mogelijkheid voor de erkenning door de Vlaamse Regering van één of meerdere kwaliteitslabels voor de zakelijk-financiële werking van de sociaal-culturele volwassenenorganisaties.

De mogelijkheid tot erkenning van één of meerdere kwaliteitslabels kadert in de ambitie van de decreetgever om de evaluatie- en beoordelingsprocedure minder zwaar te maken. Met het behalen van een erkend kwaliteitslabel voor de zakelijk-financiële werking, die periodiek wordt vernieuwd, bewijst een organisatie dat ze voldoet aan de standaarden die door het label worden vooropgesteld. Bij organisaties die een label kunnen voorleggen kan de evaluatie en beoordeling van de zakelijk financiële werking door respectievelijk de administratie en de beoordelingscommissie sterk worden vereenvoudigd.

Onderafdeling 5.

Bepaalt dat de Vlaamse Regering per sociaal-culturele volwassenenorganisatie beslist over de werkingssubsidie voor de volgende beleidsperiode. Ze doet dit op basis van het advies van de beoordelingscommissie, waarvan ze gemotiveerd kan afwijken.

Artikel 30

Het eerste lid bepaalt dat de Vlaamse Regering voor elke sociaal-culturele volwassenenorganisatie apart beslist over de werkingssubsidie voor de volgende beleidsperiode. De beslissing komt tot stand na advies van de beoordelingscommissie.

Het tweede lid bepaalt dat, voor de sociaal-culturele volwassenenorganisaties die excelleren, het toegekende subsidiebedrag maximaal 25% lager mag liggen dan het effectief toegekende subsidiebedrag voor het laatste werkjaar van de voorafgaande beleidsperiode. Excellerende organisaties zijn organisaties die zowel bij het laatste plaatsbezoek een positieve evaluatie zonder aanbevelingen ontvingen als bij de beoordeling van de subsidieaanvraag een positief advies zonder aanbevelingen ontvingen.

Het derde lid bepaalt dat de Vlaamse Regering, voor de sociaal-culturele volwassenorganisaties die een andersluidende evaluatie of andersluidend advies hebben gekregen, de minimale werkingssubsidie kan bepalen in verhouding tot het subsidiebedrag voor het laatste werkjaar van de voorafgaande beleidsperiode.

Afdeling 3.

Omvat de specifieke bepalingen voor organisaties met een landelijke werking. De subsidie voor organisaties met een landelijke werking ondersteunt een werking die inzet op het doel van het decreet, die gebaseerd is op ten minste twee sociaal-culturele functies en een relevantie en uitstraling heeft in het Nederlandse taalgebied, al dan niet gecombineerd met het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad.

Artikel 31

Behoeft geen verdere uitleg.

Artikel 32

De bepaling van het subsidiebedrag door de beoordelingscommissies in het advies aan de Vlaamse Regering gebeurt volgens de bindende regels bepaald in dit artikel. Het geadviseerde subsidiebedrag moet met andere woorden binnen de voorgeschreven begrenzingsen liggen.

Het is de ambitie van de decreetgever om voor de bepaling van het subsidiebedrag van de landelijke organisaties zowel het resultaat van de evaluatie als het resultaat van de beoordeling mee te nemen in de afweging.

Afdeling 4.

Omvat de specifieke bepalingen voor organisaties met een regionale werking. De subsidie voor organisaties met een regionale werking ondersteunt een werking die inzet op het doel van het decreet en die gebaseerd is op de vier sociaal-culturele functies en een relevantie en uitstraling heeft voor de betrokken regio of regio's.

Artikel 33

Om in aanmerking te komen voor subsidiëring, moet de organisatie een werking ontplooiën in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad of in één of meerdere referentieregio's zoals bepaald door de Vlaamse Regering.

De bepaling 'per regio of voor verschillende regio's samen in artikel 11, eerste paragraaf, tweede lid, geeft sociaal-culturele volwassenenorganisaties met een regionale werking de vrijheid om, indien zij dit noodzakelijk achten, te fuseren.

Artikel 34

De subsidiëring van organisaties met een regionale werking verloopt via een subsidiebedrag dat jaarlijks voor de verantwoorde personeels- en werkingskosten wordt toegekend en telkens voor de betrokken beleidsperiode van vijf jaar wordt vastgelegd. Het jaarlijkse subsidiebedrag bedraagt een equivalent van zoveel maal 1,88 euro als er inwoners zijn in de betrokken regio. De berekening voor het aantal inwoners gebeurt op basis van de meest recente bevolkingscijfers, zoals in het Belgisch Staatsblad gepubliceerd.

Voor de organisatie actief in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad wordt rekening gehouden met de Brusselnorm en wordt voor de berekening dertig procent van de inwoners in aanmerking genomen. Het minimum van 600.000 euro geldt voor elke organisatie met een regionale werking. Hierdoor worden in de

kleinste regio's organisaties ook in staat gesteld een werking te ontplooiën die voldoende relevant is.

Artikel 35

De evaluatie van organisaties met een regionale werking gebeurt in dezelfde periode als de beoordeling van hun beleidsplan voor de komende beleidsperiode. De organisaties ontvangen het resultaat van evaluatie en beoordeling in een subsidieadvies en ontvangen geen evaluatierapport. Als een organisatie met een regionale werking een positief subsidieadvies (al dan niet met aanbevelingen) ontvangt, krijgt ze het in artikel 37 bepaalde subsidiebedrag van bij de start van de nieuwe beleidsperiode.

Als een organisatie met een regionale werking een negatief subsidieadvies ontvangt, start er een remediëringstermijn en dient ze na afloop van die remediëringstermijn een remediëringsrapport in. Als dat rapport een positief remediëringsadvies krijgt, start de subsidiëring voor de nieuwe beleidsperiode, zoals bepaald in artikel 37, vanaf het tweede jaar van de beleidsperiode. Als dat rapport een negatief remediëringsadvies krijgt, kan de Vlaamse Regering de subsidiëring vanaf het tweede jaar van de nieuwe beleidsperiode stopzetten.

Artikel 36

Indien de Vlaamse Regering beslist om de subsidiëring van een sociaal-culturele volwassenenorganisatie met een regionale werking stop te zetten houdt ze rekening met de noodzaak om de continuïteit van sociaal-cultureel volwassenenwerk en sociaal-culturele participatie in de betrokken regio te garanderen. Ze kan in het licht van die noodzaak een ad-hoc beoordelingsronde organiseren met de bedoeling om de werkingssubsidie voor de regio('s) in kwestie aan een nieuwe organisatie (of aan nieuwe organisaties) toe te kennen. Dit artikel bepaalt de procedure voor de ad-hoc beoordelingsronde.

De ad-hoc beoordelingsronde wordt bekendgemaakt uiterlijk op 31 maart van het tweede werkjaar van de lopende beleidsperiode. De uiterste indiendatum voor subsidieaanvragen is 31 december van hetzelfde werkjaar.

De subsidieaanvragen van organisaties die voldoen aan de ontvankelijkheidsvoorwaarden vermeld in artikel 5, en de subsidievoorwaarden in artikel 14 komen in aanmerking voor beoordeling binnen de ad-hoc beoordelingsronde.

De beoordeling van de subsidieaanvraag gebeurt volgens dezelfde regels als de reguliere beoordeling van sociaal-culturele volwassenenorganisaties met een regionale werking, zij het met dat verschil dat er ook een gesprek plaatsvindt tussen de beoordelingscommissie en de organisatie over de subsidieaanvraag.

De Vlaamse regering beslist over de toekenning van een werkingssubsidie aan een nieuwe regionale organisatie in het derde werkjaar van de lopende beleidsperiode. De subsidie van de organisatie die haar subsidie verliest loopt tot 31 december van het derde werkjaar. De subsidiëring van de nieuwe organisatie loopt van 1 januari van het vierde werkjaar van de lopende beleidsperiode tot 31 december van het laatste werkjaar van de volgende beleidsperiode. Dit betekent dat de nieuwe organisatie met een regionale werking voor de eerste volledige beleidsperiode waarin ze een structurele subsidie ontvangt geen nieuwe subsidieaanvraag moet indienen.

Artikel 37

De beoordelingscriteria voor de organisaties met een regionale werking zijn dezelfde als voor de organisaties met een landelijke werking (artikel 15), op drie criteria na, die specifiek voor organisaties met een regionale werking geformuleerd worden:

1° de organisatie omschrijft de maatschappelijke context én de regionale context die voor haar actueel en relevant is. Het moet duidelijk zijn hoe de organisatie zich hiertoe verhoudt. Dit impliceert het innemen van een positie en het maken van keuzes.

2° de sociaal-culturele volwassenenorganisatie met een regionale werking zet in op de vier sociaal-culturele functies. Uit de verduidelijking van de functiemix moet duidelijk worden hoe die in verband staan met de missie en visie van de organisatie. De organisatie kan eventueel ook aangeven hoe de functies in verband staan met de bijdrage aan de sociaal-culturele rollen. Daarnaast moeten de functies op een kwaliteitsvolle manier in de praktijk worden gebracht.

3° de organisatie ontplooit een werking met relevantie en uitstraling voor de betrokken regio of regio's, afgestemd op de specifieke maatschappelijke uitdagingen van deze regio of regio's. In haar werking moet zichtbaar zijn dat de organisatie op die specificiteit inspeelt. De organisatie ontplooit deze werking complementair aan wat andere spelers in de regio realiseren.

Voor de organisaties met een regionale werking wordt, in afwijking van artikel 24, derde lid, het eindresultaat van het advies bepaald door de volgende regels:

1° de organisatie krijgt een positief advies als ze op geen enkel beoordelingscriterium een onvoldoende scoort;

2° de organisatie krijgt een positief advies met aanbevelingen als ze op minimaal één en maximaal vier van de volgende beoordelingscriteria een onvoldoende scoort: 1°, 3°, 4°, 7°, 8°, 9°, 11° van de beoordelingscriteria vermeld in artikel 15, en beoordelingscriterium 1° van de specifieke beoordelingscriteria voor de organisaties met een regionale werking, vermeld in dit artikel.

3° de organisatie krijgt een negatief advies als ze op vijf of meer van de volgende beoordelingscriteria een onvoldoende scoort: : 1°, 3°, 4°, 7°, 8°, 9°, 11° van de beoordelingscriteria vermeld in artikel 15, en beoordelingscriterium 1° van de specifieke beoordelingscriteria voor de organisaties met een regionale werking, vermeld in dit artikel.

4° de organisatie krijgt een negatief advies als ze op minstens één van de volgende beoordelingscriteria een onvoldoende scoort: beoordelingscriterium 10°, vermeld in artikel 15, en beoordelingscriteria 2° en 3° van de specifieke beoordelingscriteria voor de organisaties met een regionale werking, vermeld in dit artikel.

Artikel 38

De evaluatie van organisaties met een regionale werking gebeurt in dezelfde periode als de beoordeling van hun beleidsplan voor de komende beleidsperiode. De organisaties ontvangen het resultaat van evaluatie en beoordeling in een subsidieadvies en ontvangen geen evaluatierapport.

Afdeling 5.

Omvat de specifieke bepalingen voor het steunpunt sociaal-cultureel werk.

Artikel 39

Behoeft geen verdere toelichting.

Artikel 40

Behoeft geen verdere toelichting.

Artikel 41

Behoeft geen verdere toelichting.

Artikel 42

Beschrijft de specifieke beoordelingscriteria voor de beoordeling van de subsidieaanvraag van het steunpunt sociaal-cultureel werk.

Artikel 43

Behoeft geen verdere toelichting.

Artikel 44

Behoeft geen verdere toelichting.

Artikel 45

Behoeft geen verdere toelichting.

HOOFDSTUK 6.

Omvat de bepalingen met betrekking tot de projectsubsidies sociaal-cultureel volwassenenwerk.

Artikel 46

Via een projectregeling wil de Vlaamse Regering de sociaal-culturele volwassenenorganisaties stimuleren om een laboratoriumrol in de samenleving op te nemen.

Naast structurele werkmiddelen, toegekend voor een beleidsperiode van vijf jaar, voorziet het decreet ook projectsubsidies. Deze projecten hebben betrekking op de invulling van de laboratoriumrol. Derhalve vallen deze projecten onder artikel 12 van de wet van 16 juli 1973 waarbij de bescherming van de ideologische en filosofische strekkingen gewaarborgd blijft.

Voor deze projectsubsidies komen enkel sociaal-culturele volwassenenorganisaties of -initiatieven met minstens een bovenlokaal karakter in aanmerking die niet door middel van werkingssubsidies binnen dit decreet worden erkend en gesubsidieerd.

Artikel 47

De administratie staat in voor het beoordelen van de subsidieaanvragen en formuleert een advies over deze aanvragen aan de minister. De administratie kan ervoor kiezen om zich te laten bijstaan door externe experts. Die externe experts worden aangesteld uit de pool van externe experts, die door de Vlaamse Regering wordt benoemd.

Artikel 48

De gehanteerde beoordelingscriteria voor de projectsubsidies zijn als volgt:

1° De aanvrager draagt via het project bij tot het doel van het decreet; de aanvrager verantwoordt welke positie het project heeft in de sector van het sociaal-cultureel volwassenenwerk. De aanvrager motiveert waarom de ingediende subsidieaanvraag over een project van sociaal-culturele aard gaat.

2° De aanvrager maakt een keuze voor minstens twee sociaal-culturele functies, licht deze toe en werkt deze uit in relatie tot het project. Dit beoordelingscriterium peilt eveneens naar de sociaal-culturele aard van het project.

3° De aanvrager geeft aan welke actuele maatschappelijke ontwikkelingen relevant zijn in relatie tot het project.

4° De aanvrager geeft weer op welke manier het project een bijdrage levert aan de realisatie van de laboratoriumrol. Dit wil zeggen dat de aanvrager een nieuwe maatschappelijke spelregel naar voor schuift die zich onderscheidt van de bestaande maatschappelijke spelregels. De aanvrager stelt een nieuwe praktijk voor die de nieuwe spelregel(s) belichaamt, en test al lerend uit hoe de vooropgestelde praktijk werkt en tegemoetkomt aan de omschreven maatschappelijke kwestie. De aanvrager geeft weer hoe anderen kunnen leren uit deze praktijk en hoe burgers worden aangesproken om zelf actie te ondernemen rond die maatschappelijke kwestie.

5° Het project overstijgt het lokaal, gemeentelijk belang en heeft minimaal een relevantie en uitstraling op bovenlokaal niveau.

6° Het project moet zich voornamelijk richten op volwassenen in hun vrije tijd. Met vrije tijd wordt de tijd bedoeld die burgers niet besteden aan betaalde arbeid en school- en beroepsopleiding. De aanvragers moeten inhoudelijk en zakelijk op een transparante manier aantonen dat ze de projectsubsidies die ze vanuit dit decreet aanvragen en toegekend krijgen, hoofdzakelijk gebruiken voor activiteiten en acties binnen de vrije tijd van mensen. Uitzonderlijk en op een verantwoorde manier kunnen ze met de projectsubsidies ook activiteiten of acties organiseren buiten de vrije tijd van mensen.

7° Behoeft geen verdere uitleg

HOOFDSTUK 7.

Omvat de bepalingen voor de tussenkomsten in de kosten voor een initiatief met buitenlandse actoren.

Artikel 49

Via tussenkomsten in de reis- en verblijfkosten voor initiatieven met buitenlandse actoren wil de Vlaamse Regering internationale initiatieven binnen het sociaal-cultureel volwassenenwerk ondersteunen en stimuleren. Alle organisaties die een werkingssubsidie ontvangen binnen dit decreet, en hun afdelingen (voor zover zij over een rechtspersoonlijkheid zonder winstgevend doel beschikken of een feitelijke vereniging zijn) kunnen een aanvraag indienen voor een tussenkomst in de kosten voor een initiatief met buitenlandse actoren.

Onder internationale initiatieven verstaan we onder meer:

- 1° een bezoek aan het buitenland of de ontvangst van een buitenlandse delegatie in het kader van een internationale bilaterale uitwisseling;
- 2° een studiebezoek in het buitenland;
- 3° de actieve deelname aan een seminarie of congres in het buitenland;
- 4° overleg met internationale partners ter voorbereiding van een internationaal project binnen een Europees subsidieprogramma.
- 5° ...

Buitenlandse zendingen in het kader van academisch onderzoek komen niet in aanmerking. Het is niet de bedoeling om een parallel instrument te ontwikkelen bovenop de mogelijkheden voor buitenlandse zendingen in de academische wereld.

Artikel 50

Voor de tussenkomsten in de kosten voor initiatieven met buitenlandse actoren geldt als subsidievoorwaarde dat het initiatief zich moet situeren in het beleidsveld sociaal-cultureel volwassenenwerk. Indien de aanvraag geen initiatief binnen het beleidsveld sociaal-cultureel volwassenenwerk betreft, komt de aanvraag niet in aanmerking voor subsidie en wordt ze niet verder beoordeeld.

Artikel 51

Behoeft geen verdere toelichting.

HOOFDSTUK 8.

Omvat de bepalingen met betrekking tot de subsidiëring van de Federatie Sociaal-cultureel werk en Amateurkunsten.

Artikel 52

Bepaalt dat de Vlaamse Regering een gedeelte van de ledenbijdragen van de sociaal-culturele volwassenenorganisaties bij de belangenbehartigende organisatie, de Federatie Sociaal-Cultureel werk en Amateurkunsten, op zich neemt.

Artikel 53

Behoeft geen verdere toelichting.

HOOFDSTUK 9.

Hoofdstuk 9 bevat in het algemeen bepalingen om de verwerking van persoonsgegevens in het kader van dit decreet conform te maken aan de Algemene Verordening Gegevensbescherming (Verordening (EU) 2016/679). Dit hoofdstuk vormt, in overeenstemming met het advies van de Vlaamse Toezichtcommissie (Advies VTC/A/W/2020/50) de rechtsgrond waarop de administratie, en andere betrokken organisaties, zich kunnen baseren bij het verwerken van persoonsgegevens in het kader van de uitvoering van dit decreet. Daarbij wordt tevens uiteengezet welke categorieën van persoonsgegevens verwerkt worden, en op welke betrokkenen deze gegevens betrekking kunnen hebben. De verwerking is noodzakelijk voor de vervulling van een taak van algemeen belang, en steunt op artikel 6, 1., e) van de Algemene Verordening Gegevensbescherming.

Artikel 54

Vormt, in overeenstemming met het advies van de Vlaamse Toezichtcommissie (Advies VTC/A/W/2020/50) de rechtsgrond waarop de administratie, en andere betrokken organisaties, zich kunnen baseren bij het verwerken van persoonsgegevens in het kader van de uitvoering van dit decreet. De administratie

wordt aangeduid als verwerkingsverantwoordelijke. Voor zover de sociaal-culturele volwassenenorganisaties persoonsgegevens moeten verwerken om te voldoen aan de voorwaarden van dit decreet, worden zij ook aangeduid als verwerkingsverantwoordelijke.

Artikel 55

Daarbij wordt tevens uiteengezet welke categorieën van persoonsgegevens verwerkt worden, en op welke betrokkenen deze gegevens betrekking kunnen hebben. Geslacht en leeftijd worden opgevraagd onder meer in het kader van het nagaan van een evenwichtige tewerkstelling in de sector, een evenwichtige samenstelling van de pool van experts, voorbereiden en opvolgen van de beleidsuitvoering.

Bij het nagaan of een kandidaat-expert geen onverenigbare mandaten en/of functies uitoefent zoals bepaald in art. 21, volstaat het met het oog op dataminimalisatie en doelbinding om enkel na te gaan of een kandidaat-expert een dergelijk mandaten/of functie opneemt, niet welk mandaat en/of functie. Er wordt niet nagegaan voor welke parlementaire fractie of een kabinet of voor welke partij een mandaat wordt opgenomen.

Artikel 56

Behoeft geen verdere toelichting.

Artikel 57

Conform de Algemene Verordening Gegevensbescherming mogen persoonsgegevens niet langer worden bewaard dan strikt noodzakelijk. Voor wat betreft bestuursdocumenten van de Vlaamse Overheid wordt in het algemeen reeds aan deze voorwaarde uitvoering gegeven door Afdeling 5. "Beheren, bewaren en vernietigen van bestuursdocumenten" van het Bestuursdecreet (07/12/2018). Art. III.81, §2 van het Bestuursdecreet bepaalt daarbij dat voor elke categorie van bestuursdocumenten beheersregels worden opgesteld die o.m. een bewaartermijn en een definitieve bestemming (vernietiging ofwel een permanente bewaring) bevatten. Art. III.82, §2 bepaalt dat de categorieën van bestuursdocumenten en de selectieregels in het centrale register van de Vlaamse overheid (het serieregister dat online beschikbaar is) worden gepubliceerd. Het is naar deze regels waarnaar in dit artikel verwezen wordt.

Artikel 58

Gezien het doorslaggevende belang van de nagestreefde doeleinden, is het in het licht van het evenredigheidsbeginsel en de vereiste bescherming van de persoonsgegevens gerechtvaardigd om te voorzien in algemene bekendmaking van de relevante informatie, aangezien dit niet verder gaat dan wat in een democratische samenleving en ter voorkoming van onregelmatigheden noodzakelijk is.

Artikel 59

Behoeft geen verdere toelichting.

HOOFDSTUK 10.

Omvat de slotbepalingen.

Afdeling 1.

Omvat de opheffingsbepalingen.

Artikel 60

Behoeft geen verdere toelichting.

Afdeling 2.

Omvat de overgangsbepalingen.

Artikel 61

Biedt organisaties die gesubsidieerd worden op grond van het decreet van 7 juli 2017 de garantie op het jaarlijkse subsidiebedrag dat hen werd toegekend voor de beleidsperiode 2021-2025, op voorwaarde dat ze aan de verplichtingen in Titel 5 van het decreet van 2017 blijven voldoen. Het toezicht op de subsidies zal ook gebeuren op basis van deze verplichtingen, tot en met het laatste toezicht van de beleidsperiode 2021-2025, over het werkjaar 2025.

Artikel 62.

Zolang er voor de nieuwe beleidsperiode 2026-2030 geen nieuwe pool is samengesteld, blijft de pool uit de beleidsperiode daarvoor aangesteld, alsook de Adviescommissie Sociaal-Cultureel Volwassenenwerk en de beoordelingscommissies.

Artikel 63

De eerste paragraaf is analoog aan artikel 22, zij het in functie van de laatste beleidsperiode van het decreet van 7 juli 2017 (2021-2025).

De tweede paragraaf bepaalt dat, bij de beoordelingsronde van 2020, de sociaal-culturele volwassenenorganisaties die excelleren, het toegekende subsidiebedrag maximaal 25% lager mag liggen dan het effectief toegekende subsidiebedrag voor het laatste werkjaar van de voorafgaande beleidsperiode. Excellerende organisaties zijn organisaties die zowel bij de visitatieronde van 2023 een positieve evaluatie zonder aanbevelingen ontvingen, als bij de beoordeling van de subsidieaanvraag een positief advies zonder aanbevelingen ontvingen.

Artikel 64

De eerste paragraaf verwijst naar de criteria voor de evaluatie van de werking van organisaties met een regionale werking in 2025. Die evaluatie gebeurt onder andere op basis van het voortgangsrapport dat de organisaties indienen in 2023. Dat voortgangsrapport verwijst naar het beleidsplan voor 2021-2025: het rapporteert over de werking van 2021 en 2022 en blikkt vooruit op de werking van de jaren 2023, 2024 en 2025. Daarbij volgt het de beoordelingscriteria uit het decreet van 7 juli 2017, zoals opgesomd in dit artikel. Bijgevolg zal de evaluatie eveneens die criteria hanteren om de werking te evalueren.

De tweede paragraaf geeft aan dat voor de beoordeling van het beleidsplan voor 2026-2030 van de organisaties met een regionale werking de nieuwe

beoordelingscriteria gelden. In het uitvoeringsbesluit worden de subcriteria voor evaluatie en beoordeling verder uitgewerkt, waarbij beide sets van beoordelingscriteria (uit het decreet van 2017 en uit het nieuwe decreet) op elkaar afgestemd worden.

Vanaf de beleidsperiode 2026-2030 gebeuren de evaluatie en de beoordeling van organisaties met een regionale werking volgens de beoordelingscriteria van het nieuwe decreet, zoals vermeld in artikel 15 en artikel 37.

Artikel 65

Bepaalt dat de remediëringstermijn voor de organisaties, die naar aanleiding van de visitaties van 2023 een negatieve evaluatie kregen, 12 maanden bedraagt.

Afdeling 3.

Omvat de inwerkingtredingbepalingen.

Artikel 66

Bepaalt dat het decreet in werking treedt op 1 april 2024, met uitzondering van artikel 65, dat de remediëringstermijn voor de visitaties van 2023 vastlegt op 12 maanden.

Minister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management,

Jan Jambon

BIJLAGE: Repliek op het advies van de SARC

1. Terugplooiën op etnisch-culturele afkomst en segregatie tegengaan

De SARC suggereert onterecht dat 'bonding' op basis van etnisch-culturele afkomst binnen dit voorstel van decreet principieel wordt verworpen. Zoals aangegeven in de memorie van toelichting vloeit de focus op etnisch-culturele afkomst voort uit het regeerakkoord en past het ook in het kader van het horizontaal integratiebeleid van de Vlaamse Regering.

In de memorie van toelichting wordt expliciet aangegeven dat 'bonding' en 'bridging' hand in hand gaan, en dat er een emancipatorische kracht van kan uitgaan. In die zin blijft het decreet "plaatsen waar kansengroepen zich verenigen" ondersteunen. Bij situaties waarbij het louter bij bonding blijft, zonder bruggen te slaan naar de bredere samenleving, maakt de decreetgever evenwel de expliciete keuze om in die gevallen geen steun te voorzien. Dit doet geen afbreuk aan de vrijheid van vereniging.

De SARC merkt op dat de negatieve formulering "segregatie tegengaan" in schril contrast staat met de positieve emancipatorische kracht van het sociaal-cultureel volwassenenwerk, en vraagt daarom om de formulering te schrappen. Algemeen is het echter helemaal niet ongebruikelijk dat er in regelgeving negatieve formuleringen worden gebruikt, waarbij wordt bepaald dat een (rechts)persoon zich niet mag schuldig maken aan een bepaalde praktijk. Door in de regelgeving expliciet te maken dat segregerende organisaties niet voor subsidiëring in aanmerking komen, wordt er juist verduidelijkt waar het Vlaams gesubsidieerd sociaal-cultureel volwassenenwerk *wel* voor staat. Daar kan net een positieve dynamiek van uitgaan: het versterkt de waarde van een erkenning/subsidiëring.

In zijn advies stelt de SARC dat de bepalingen met betrekking tot het terugplooiën op etnisch-culturele herkomst en het tegengaan van segregatie in feite overbodig zijn omdat het decreet al spreekt over inclusie, gemeenschapsvorming en verbinding en op basis van de huidige formulering de minister al concludeerde dat vandaag "*bij geen enkele organisatie vastgesteld dat er louter werd teruggeplooid op de eigen etnische groep of segregierend/niet-inclusief werd te werk gegaan*".

- (1) Het is correct dat de voornoemde bepalingen een verdere explicitering en verduidelijking zijn van een aantal voorwaarden en criteria die reeds vervat zitten in het decreet. Deze aanpassing geeft uitvoering aan een beleidslijn die wordt geformuleerd in het regeerakkoord en wordt ook uitgebreid toegelicht in de memorie van toelichting.
- (2) Het feit dat er bij geen enkele organisatie werd vastgesteld dat er louter werd teruggeplooid op de eigen etnische groep of segregierend/niet-inclusief werd te werk gegaan, is uiteraard positief. Die vaststelling over de huidige situatie biedt evenwel geen enkele garantie voor de toekomst. Wel suggereert ze dat de organisaties geen problemen zouden mogen ondervinden om zich te conformeren aan de nieuwe bepalingen.

De SARC stelt dat de subsidievoorwaarde "niet louter terugplooiën op etnisch-culturele afkomst" als een discriminatoire subsidievoorwaarde kan worden beschouwd, en suggereert hierbij dat het gelijkheidsbeginsel of het non-discriminatiebeginsel van de grondwet wordt geschonden. Dit is onjuist omdat de subsidievoorwaarde van toepassing is op alle organisaties, en niet op één bepaald type organisatie. Er is dus op geen enkele manier sprake van een discriminerende behandeling.

De SARC stelt dat in het kader van het decreetsvoorstel van 2019 "*werd vastgesteld dat begrippen zoals "etnisch-culturele afkomst" en "terugplooiën" willekeurig mogelijk maken/in de hand werken*". De referentie en context ontbreekt

hier. Het betreft een passus uit het verslag dat werd opgesteld naar aanleiding van de "Motie tot verklaring van discriminatie om ideologische en filosofische redenen" die op 27 november 2019 werd ingediend door de Vlaams Parlementsleden Björn Rzoska, Katia Segers en Jos D'Haese. Deze motie werd ongegrond verklaard door de Kamer van Volksvertegenwoordigers (30 januari 2020) en de Senaat (14 februari 2020).

2. Autonome politieke ruimte

De SARC stelt dat de autonome beslissingsbevoegdheid van de Vlaamse Regering, zoals bepaald in het voorliggend ontwerp van decreet moeilijk combineerbaar is met het civiel perspectief.

Met het herstel van de autonome beslissingsbevoegdheid van de Vlaamse Regering wordt de subsidiëring van het sociaal-cultureel volwassenenwerk in lijn gebracht met de praktijken die worden gehanteerd bij het Kunstendecreet en het Cultureel-erfgoeddecreet. Noch bij de Kunsten, noch bij Cultureel Erfgoed hebben deze praktijken aanleiding gegeven tot een verschraving van het landschap, wel integendeel.

Bovendien verdwijnen de decretale grendels uit het decreet van 2017 niet volledig uit het voorliggend ontwerp van decreet. De regels blijven immers van toepassing voor de bepaling van de evolutie van het subsidiebedrag door de beoordelingscommissies. Ook wordt een specifieke regeling voorzien voor excellerende organisaties.

Uiteraard is de Vlaamse Regering gehouden aan de algemene beginselen van behoorlijk bestuur. Zo dient een afwijking van het advies van de beoordelingscommissie op een zorgvuldige wijze gemotiveerd te worden en mag een beslissing geen willekeur oproepen. Het spreekt vanzelf dat de Vlaamse Regering daarbij haar beslissing motiveert aan de hand van de geldende beoordelingscriteria en dat ze hierbij uiteraard geen nieuwe criteria kan hanteren waarvoor er geen grondslag bestaat in de regelgeving.

3. Punctuele opmerkingen

A) De SARC pleit ervoor om alle beoordelingscriteria te beoordelen, samen met de beoordeling van de subsidievoorwaarden: dit wordt voorzien in het voorstel van decreet. Art. 20, derde lid: *De beoordelingscommissies onderzoeken of de organisatie voldoet aan de toepasselijke subsidievoorwaarden en toetst de subsidieaanvraag en de werking van de organisatie aan de toepasselijke beoordelingscriteria. Op basis van het voormelde onderzoek formuleert de beoordelingscommissie een advies over de toekenning van een werkingsubsidie.*

B) De SARC stelt dat "het (...) ook mogelijk [moet] zijn dat twee sociaal-culturele volwassenenorganisaties met een regionale werking samen een derde regio bedienen" zonder dit evenwel te motiveren. Het voorstel gaat bovendien in tegen het Regiodecreet. Hieruit vloeit immers voort dat de werkingsgebieden van de sociaal-culturele volwassenenorganisaties met regionale werking gealigneerd moeten worden met de nieuwe referentieregio's.

C) De SARC vraagt om de krijtlijnen van de repliekprocedure vast te leggen in de memorie van toelichting: het is wetgevingstechnisch en juridisch onwenselijk om in de memorie van toelichting een voorafname te doen op het uitvoeringsbesluit van de Vlaamse Regering.

D) Met het opnemen van de "Nederlands-clausule" bij de subsidievereisten wordt uitvoering gegeven aan de Vlaamse Codex Overheidsfinanciën.

E) Het is de SARC onduidelijk waarom er in art. 18 over de indexering wordt verwezen naar de Vlaamse Regering: het artikel bepaalt dat de Vlaamse Regering gemotiveerd kan afwijken van de beperking van het prijsindexcijfer tot 75% voor het gedeelte werkingskosten van het subsidiebedrag.

F) De SARC adviseert om in functie van de realiteit op het terrein sociaal-culturele volwassenenorganisaties met een regionale werking als aparte rechtspersonen gezamenlijk op te laten treden in bepaalde regio's: de werkingsgebieden van de regionale organisaties dienen zich te aligneren op de nieuwe referentieregio's.

G) De SARC argumenteert niet waarom het beter is om de formuleringen van artikels 54 en 55 aan te passen.

H) De SARC stelt dat de mix van functies tot veranderingsprocessen leidt en dat de conceptualisering van rollen en functies niet correct werd toegepast: het theoretisch kader, dat de administratie samen met het steunpunt uitwerkte definieert de sociaal-culturele functies juist als veranderingsprocessen. Door de toepassing van een mix van deze veranderingsprocessen worden de rollen waargemaakt.

I) Betreffende het gebruik van een kwaliteitslabel voor evaluatie en beoordeling wacht de decreetgever op een onderzoek over de haalbaarheid hiervan. Op basis hiervan kan de uitwerking ervan verder vorm krijgen.

F) De SARC merkt in verband met artikelen 33, 37 en 54 het volgende op: *"In deze artikelen worden de bedragen nominaal overgenomen uit het decreet van 7 juli 2017. Intussen kenden de subsidie-enveloppes een aantal indexeringen. In het voorontwerp van decreet moeten deze bedragen dus ook geïndexeerd worden sinds de start van het huidige decreet, om een terugval te vermijden."*

Het argument van "terugval" is terecht in het geval van de organisaties met een regionale werking. Hier wordt het subsidiebedrag immers berekend met behulp van een coëfficiënt die wordt vermenigvuldigd met het aantal inwoners in de desbetreffende regio. Het coëfficiënt in het huidige decreet is 1,7 en werd voor het eerst toegepast bij aanvang van de huidige beleidsperiode op 1 januari 2021. Het coëfficiënt wordt opgetrokken tot 1,88 aan de hand van de volgende berekening, uitgaande van een indexering van 2% op 75% van het subsidiebedrag (cf. decreet). Indexeringen 1 t.e.m. 4 hebben reeds plaatsgevonden. Indexeringen 5 t.e.m. 7 zijn gebaseerd op de prognoses van het Federaal Planbureau.

	Datum	Coëfficiënt
	1/01/2021	1,7000
Indexering #1	1/10/2021	1,7255
Indexering #2	1/02/2022	1,7514
Indexering #3	1/04/2022	1,7777
Indexering #4	1/06/2022	1,8043
Indexering #5*	1/09/2022	1,8314
Indexering #6*	1/02/2023	1,8589
Indexering #7*	1/05/2023	1,8867

G. De SARC merkt het volgende op: *"Rond de laboratoriumrol wordt in de memorie van toelichting (pagina 14) best ter verduidelijking opgenomen dat het*

experimenteren met inhoudelijke/methodische alternatieven voor de bestaande aanpak ook binnen deze laboratoriumrol kan worden gemotiveerd. Een voorbeeld zijn de organisaties die werken met afdelingen en groepen: :andere strategieën, inzetten op diverse vormen van vrijwillige inzet,... enten zich ook op evoluties in de brede samenleving en kunnen dus ook perfect in de experimenteerruimte worden opgenomen (het is geen "louter interne" werking)."

De decreetgever volgt het argument van de SARC niet. Er moet worden vermeden dat elke vorm van methodische 'vernieuwing' zomaar onder de laboratoriumrol wordt ondergebracht. Vaak gaat dit immers dan om 'productinnovatie' (nieuw aanbod ontwikkelen), 'marktinnovatie' (je doelgroep op een andere manier benaderen of je doelgroep verbreden) of 'innovatie van productieprocessen' (je aanbod op een andere manier produceren). Dat zijn vormen van innovatie die niet noodzakelijk onder de definitie van maatschappelijk innoveren vallen. Er moet over gewaakt worden dat het begrip 'maatschappelijk innoveren' dat uitdrukkelijk in het decreet is opgenomen, niet opgerokken wordt tot alle andere vormen van innoveren en experimenteren. Dat zou immers leiden tot de uitholling van de laboratoriumrol.

4. Overzicht van de aanpassingen

4.1 Aanpassingen in de tekst van het Decreet (en bijhorende Memorie van Toelichting)

<p>Art. 5, 4°: "en de activiteit van de aanvrager richt zich uitsluitend tot de Vlaamse Gemeenschap"</p> <p>Wordt vervangen door</p> <p>"waarbij wegens haar activiteiten de aanvrager moet worden beschouwd uitsluitend te behoren tot de Vlaamse Gemeenschap".</p>
<p>Art. 8, §2, 1°: "in alle gedrukte en digitale communicatie, bij elke mededeling, verklaring, publicatie en presentatie in het kader van de gesubsidieerde activiteit..."</p> <p>Wordt vervangen door</p> <p>"bij alle publieke communicatie in het kader van de gesubsidieerde sociaal-culturele werking..."</p>
<p>Art 28, §1: Toevoeging 2^e en 3^e lid</p> <p><i>De remediëringstermijn start op het moment dat het negatief evaluatierapport aan de organisatie werd bezorgd en verstrijkt na twaalf maanden.</i></p> <p><i>De organisatie dient het remediëringsrapport in voor het verstrijken van de remediëringstermijn, vermeld in het tweede lid.</i></p> <p>Art 28, §1: Toevoeging 2^e lid uit oorspronkelijke versie wordt 4^e lid, aangepast:</p> <p><i>De Vlaamse Regering bepaalt de verdere modaliteiten voor het remediëringsrapport, vermeld in het eerste lid.</i></p> <p>Art 28, §2: Toevoeging 5^e lid:</p>

De Vlaamse Regering neemt de beslissing, vermeld in het eerste lid, uiterlijk 15 maart van het jaar volgend op het verstrijken van de remediëringstermijn, vermeld in §1, tweede lid.

Art. 30.

Toevoeging tweede en derde lid:

"Voor de sociaal-culturele volwassenenorganisaties die een positieve evaluatie als vermeld in artikel 27, eerste lid, 1° en een positief advies als vermeld in artikel 24, eerste lid, 1° hebben gekregen, kan het toegekende subsidiebedrag, vermeld in het eerste lid, maximaal 25% lager liggen dan het effectief toegekende subsidiebedrag voor het laatste werkjaar van de voorafgaande beleidsperiode.

Voor de sociaal-culturele volwassenenorganisaties die een andersluidende evaluatie dan vermeld in het tweede lid, of een andersluidend advies dan vermeld in het tweede lid, hebben gekregen, kan de Vlaamse Regering de minimale werkingssubsidie bepalen in verhouding tot het subsidiebedrag voor het laatste werkjaar van de voorafgaande beleidsperiode."

Art. 34. "1,7" wordt "1,88" (cf. supra)

Art. 35, derde lid: "De Vlaamse Regering kan aan sociaal-culturele volwassenenorganisaties met een regionale werking met een negatief subsidieadvies die na de beoordeling van het remediëringsrapport een positief remediëringsadvies krijgen, voor de nieuwe beleidsperiode een subsidiebedrag toekennen conform in artikel 34, eerste lid."

Wordt vervangen door

"De Vlaamse Regering kent aan sociaal-culturele volwassenenorganisaties met een regionale werking met een negatief subsidieadvies, die na de beoordeling van het remediëringsrapport een positief remediëringsadvies krijgen, voor de nieuwe beleidsperiode een subsidiebedrag toe conform artikel 34, eerste lid."

Art. 49, tweede lid. Aan de opsomming van de organisaties die in aanmerking komen voor de subsidie werd toegevoegd "een feitelijke vereniging die een afdeling is van een organisatie"

Art. 51, 2°: "2°: de meerwaarde van het initiatief voor de internationale uitstraling van de Vlaamse cultuursector"

Wordt vervangen door

"de meerwaarde van het initiatief voor de internationale uitstraling van de Vlaamse sociaal-culturele sector"

Art. 63.

Toevoeging tweede paragraaf:

"§2. In afwijking van artikel 30, tweede lid, kan het toegekende subsidiebedrag, vermeld in artikel 30, eerste lid, voor de subsidieaanvragen vermeld in de eerste paragraaf, eerste lid, maximaal 25% lager liggen dan het effectief toegekende subsidiebedrag voor het laatste werkjaar van de voorafgaande beleidsperiode, voor de sociaal-culturele volwassenenorganisaties, die zowel op basis van het decreet van 7 juli 2017 houdende de subsidiëring en erkenning van het sociaal-cultureel volwassenenwerk een positief visitatieverslag ontvingen, als bij de beoordeling van de subsidieaanvraag een positief advies ontvingen, zoals vermeld in artikel 24, eerste lid, 1°."

Art. 65: Er werd een eerste en een tweede lid toegevoegd:
"In dit artikel wordt verstaan onder doelgroep: een deel van de bevolking of een groep van mensen die sociale of persoonskenmerken gemeenschappelijk hebben, waarop een bepaald aanbod of een bepaalde strategie gericht wordt met oog op de realisering van de missie en de visie van de organisatie.

In dit artikel wordt verstaan onder kansengroep: mensen in armoede, mensen met een handicap, personen van buitenlandse herkomst en gedetineerden."

De fout in het beoordelingskader werd rechtgezet. De beoordelingselementen voor de evaluatie van de sociaal-culturele volwassenenorganisaties met een regionale werking voor de beleidsperiode 2021-2025 zijn in lijn gebracht met artikel 35 van het decreet van 7 juli 2017.

4.2 Aanpassingen in de Memorie van Toelichting

17. Krachtlijnen van het decreet, iii. De sociaal-culturele participatie van iedereen

p. 13. Na de zin "De sociaal-culturele participatie van iedereen impliceert aandacht voor de demografische realiteit van onze diverse samenleving en de uitdagingen die daarmee gepaard gaan."

Wordt de volgende passus toegevoegd

"Het impliceert tevens de verlaging van participatiedrempels voor kansengroepen. Onderzoek toont immers aan dat plaatsen waar kansengroepen zich kunnen verenigen, hefboomen zijn voor hun verdere ontwikkeling en integratie in de maatschappij."

De bibliografische referenties naar de relevante onderzoeken werden tevens bijgevoegd.

Toelichting bij art. 14, 1°: "(bijvoorbeeld door het werken met multiplicatoren)" toegevoegd

Toevoeging p 14, de krachtlijnen, iv. de drie maatschappelijke rollen: "Het voeren van het publieke debat kan, afhankelijk van het DNA van de organisatie zich op verschillende manieren voltrekken: sommige sociaal-culturele volwassenenorganisaties nemen rechtsreeks deel aan het publieke debat door expliciet een standpunt in te nemen over maatschappelijke kwesties. Andere organisaties nemen onrechtstreeks deel aan het publieke debat door vorming en informatieverschaffing, met als doel om mensen te versterken opdat zijzelf (beter) in staat zijn de publieke dialoog te voeren. Andere organisaties kiezen dan weer voor een combinatie van beide methodieken."

Toelichting bij art 2, 15°: definitie uit het decreet wordt hernomen en de volgende passus wordt ingevoegd: "In lijn met het civiel perspectief wordt de maatschappelijke relevantie van de sociaal-culturele praktijken van een organisatie gemotiveerd en onderbouwd door de organisatie zelf. De voornoemde motivatie en onderbouwing wordt getoetst aan de hand van het beoordelingselement de maatschappelijke context die de organisatie zelf omschreven heeft (art. 15, 2°);"

Toelichting bij artikel 15, criterium 3°: "Strategische doelstellingen zijn algemene doelstellingen, eerder op lange termijn, die extern gericht zijn"

Wordt vervangen door

<p>“Strategische doelstellingen zijn algemene doelstellingen, eerder op lange termijn, die in principe extern gericht zijn”</p>
<p>Toelichting bij artikel 15, criterium 3: de volgende passus werd toegevoegd: “Operationele doelstellingen mogen, maar moeten niet SMART geformuleerd worden. Het beleidsplan met het doelstellingenkader wordt in de eerste plaats beschouwd als een strategisch werkinstrument waarmee de keuzes en de richting van de uitvoering van de werking wordt bepaald en onderbouwd.”</p>
<p>Toelichting bij artikel 15, criterium 6: “Een andere organisatie, die bijvoorbeeld geen afdelingen heeft, zou dan weer haar uitstraling kunnen aantonen doordat ze volwassenen bereikt over het gehele Nederlandse taalgebied.”</p> <p>Wordt vervangen door</p> <p>“Een andere organisatie, die bijvoorbeeld geen afdelingen heeft, zou dan weer haar uitstraling kunnen aantonen doordat ze volwassenen bereikt over verschillende regio’s.”</p>
<p>Toelichting bij artikel 15, criterium 8: De volgende zin wordt toegevoegd:</p> <p>“Het aantal vrijwilligers en hun rollen binnen de organisatie kunnen sterk verschillen, afhankelijk van het DNA van de organisatie.”</p>
<p>Toelichting bij artikel 34: “1,7” wordt “1,88” (cf. supra)</p>
<p>Toelichting bij artikel 46: “...-initiatieven met een bovenlokaal karakter”</p> <p>Wordt vervangen door</p> <p>“initiatieven met minstens een bovenlokaal karakter”</p>
<p>Toelichting bij iv. De drie maatschappelijke rollen en de vier functies van het sociaal-cultureel volwassenenwerk. p. 30:</p> <p>“Net die mix van functies is typerend voor het sociaal-cultureel volwassenenwerk en werkt onderscheidend tegenover andere sectoren als bijvoorbeeld het volwassenenonderwijs waar slechts de educatieve functie centraal staat.”</p> <p>Wordt vervangen door</p> <p>“Net die mix van functies is typerend voor het sociaal-cultureel volwassenenwerk en werkt onderscheidend tegenover andere sectoren als bijvoorbeeld het volwassenenonderwijs waar in hoofdzaak de leerfunctie centraal staat”</p>
<p>Toelichting bij iv. De drie maatschappelijke rollen en de vier functies van het sociaal-cultureel volwassenenwerk. p. 30:</p> <p>“De genderbewegingen, arbeidersbewegingen, etnisch-culturele verenigingen, armoedeverenigingen zijn voorbeelden waarbij...”</p> <p>Wordt vervangen door</p> <p>“De genderbewegingen, arbeidersbewegingen, etnisch-culturele verenigingen, armoedeverenigingen en belangenorganisaties voor mensen met een handicap zijn voorbeelden waarbij...”</p>
<p>18. De beleidscyclus, iv de beoordeling:</p> <p>“Voor de organisaties die reeds een werkingssubsidie ontvangen vindt de beoordeling plaats in het voorlaatste jaar van de beleidsperiode.”</p> <p>Wordt vervangen door</p>

"Voor de organisaties die reeds een werkingssubsidie ontvangen vindt de beoordeling plaats in het laatste jaar van de beleidsperiode."

Toelichting bij artikel 49: "(voor zover zij over een rechtspersoonlijkheid zonder winstgevend doel beschikken)"

Wordt vervangen door

"(voor zover zij over een rechtspersoonlijkheid zonder winstgevend doel beschikken of een feitelijke vereniging zijn)"

De limitatieve opsomming in de 2^e alinea wordt herschreven als een niet exhaustieve lijst van voorbeelden.

Toelichting bij artikel 67: "2014" wordt vervangen door "2024"